

Naročnina

za državo SHS:

na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:

mesečno Din 30

Sobolna izdaja:

celoletno

v Jugoslaviji Din 60

v inozemstvu 80

SLOVENEK

S tedensko prilogo „Ilustrirani Slovenec“**Političen list za slovenski narod.**

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi se ne vračajo; nevrnjenih pism se ne sprejema. Uredništva telefon 50, upravnništva 328.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun: Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inzerate) Sarajevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Cene inzeratov:Enostolpna petlitna vrsta
mali oglasi po Din 1-50 in
Din 2-50, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2-50,
veliki po Din 3-50 in 4-50,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din 6-50.

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izvenredno
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.

Poštnina plačana v gotovini.

Iz Jeruzalema v Damask.

Hrvatska republikanska seljačka stranka ali pravzaprav, gospod Stjepan Radić je šel v Kanoso. Vtis tega koraka na one, ki se borijo skupaj s to stranko za zmago načel ljudske suverenitete, sporazuma Srbov, Hrvatov in Slovencev ter narodne avtonomije, bi bil gotovo veliko ugodnejši, ako bi bili Radićevci ta važni korak izvršili z nekoliko manjšim samoponizanjem. Vsaj na prvi pogled napravljajo senzacionalna gesta naših bratov Hrvatov, oziroma njihovih brezdvomnih zastopnikov približno enak dojem, kakor če se recimo naš prijatelj in sobojevnik pred nasprotnikom vleže na tla, dočim so pričakovali tako prijatelji kakor nasprotniki od njega samo, da napravi lep in dostojen ter odkrito mišljen poklon. Da je bilo nujno potrebno, da HRSS svojo vrtoglavo, fantastično in skrajno demagoško politiko revidira ter v tem oziru poda iskreno in nedvoumno izjavo, o tem so vsi edini, in blok narodnega sporazuma se je od jeseni lanskega leta z uprav heroično samopozrtvovalnostjo trudil, da jo do tega pripravi in ji omogoči ter brez večje škode za njen prestiž olajša časten umik. Sicer je bil za to najpripravnejši trenutek takrat, ko je imela oblast v rokah vlada g. Davidovića, ker bi bila po izpolnitvi tega pogoja že takrat na celi črti triumfirala ideja narodnega sporazuma, stranki gospoda Radića bi pa ne bilo treba tako ponižujoče kapitulirati in poleg raznih svojih deloma neizpeljivih, deloma naravnost premišljenih - demagoških zahtev žrtvovati tudi nekaterih temeljnih dobrih točk svojega programa kakor je storila to sedaj pred gospodom Pašićem. Pa blok narodnega sporazuma je z ozirom na svoj veliki končni cilj in na kozoletih svojega voditelja nedolžni hrvatski narod gospodu Radiću odpustil. Odpustil mu je, da je metal gg. Davidoviću in Korošcu neprestano kakor nalašč pod nogo polena, da je grdil svoje politične prijatelje z breznačelnosti in strahopetci, ko je bil varen, da ga zaradi njegovih nepremišljenih besed nihče ne bo preganjal, odpustilo se mu je, da je s svojimi pustolovščinami ustvaril vse pogoje, da se je etabliral nesrečni P.-P. režim, in odpustilo se mu je končno, da je ob nasilnih volitvah na nelegalen način lovil mandate na škodo svojih zaveznikov. Računalo se je na to, da se bo Radić vsaj v zadnjem hipu izpametoval in se brez rezerve pa tudi brez žrtve lastnega dostojanstva in temeljnih načel ljudske demokracije in seveda tudi brez ozira na svojo osebno usodo postavil na stališče, kakor ga je formuliral blok opozicije v svoji znani deklaraciji.

Izjave poslancev HRSS v skupščini pa so šle daleč preko tega. Dočim se je blok postavil na stališče monarhije, ki je v danih razmerah potrebna, v toliko, v kolikor ni v opreki s ljudsko suvereniteto, so poslanci HRSS v svojih izjavah bili veliko manj precizni. Ker je pa ta točka sama na sebi bolj drugovrstnega značaja in ker je tozadevna izjava Radićevcev na obe strani enako raztegljiva, se lahko gre mirno nimo nje, ne more se pa zamolčati, da je deklaracija Radićevcev glede politične samoodločbe narodov Jugoslavije vse kaj drugega nego zadovoljiva. Radićevci so se malodane izjavili za vidovdansko ustavo, izrecno so se pa postavili na stališče famoznega »narodnega edinstva«, ki izključuje pravo in popolno avtonomijo v smislu »selfgovernmenta«, o katerem čisto nedvoumno govori deklaracija bloka narodnega sporazuma in ljudske demokracije, predpostavljajoč vsaj v danem momentu obstoječo posebno narodno individualnost in različne politične, kulturne in gospodarske zahteve ter potrebe Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Vsled tega se ne sme nihče čuditi, če se smatra ta korak HRSS od strani njenih prijateljev in zaveznikov kot padec iz enega ekstreme v drugi, kakor je to javnost pri gospodu Radiću navajena. Mi nismo slediti onim, ki menijo, da je bil ta korak HRSS dolgo pripravljen po »narodni strani«, ki se je ta mesec dan za dnem oglašala v »Jutarnjem listu«. Še manj ho-

čemo smatrati to preradikalno izpreobrnitev g. Radića kot posledico ozira na njegovo lastno osebo, ki ji po nasilnem postopanju vladnega bloka preti kazen zaradi »veležidajstva«. Tudi ne verjamemo, da bi se za njo skrivali drugi nameni, ki se v naši državi pripisujejo vsakomur, kdor hoče, bodisi s takimi ali drugačnimi sredstvi priti do oblasti. Ne moremo pa prikrivati, da je na ta korak treba gledati z mešanimi čustvi, ker niso jasni razlogi, čemu je bilo treba tako globoko kloniti hrbta pod kavdinski jarem, in ker vsak tudi upravičeno dvomi, da-li bodo radićali, ki so doslej že nešteto krat pokazali, da pač znejo izvrstno v svoje namene izrabiti tako vsako slabost kakor tudi vsako preveliko zaupljivost ali pa preradikalno ustreznost svojega nasprotnika, džentlensko vrnili enako z enakim.

Vendar pa mora ta korak radićevcev, naj je po svoji ekstremni obliki, po posebnih okoliščinah in znanem razpoloženju v radikalni stranki, kakršna je danes, še tako nezadovoljiv, imeti končno le dober efekt za našo državno politiko in v tem oziru se more z mirno vestjo reči, da pomeni zmago ideje opozicijskega bloka, čeprav je morebiti takratno zaenkrat zmagala politika radikalov, ki morebiti triumfirajo zato, ker se jim zdi, da so speljali svojega najhujšega nasprotnika na led. Kljub naivnosti enega in prefriganosti drugega se končno ne more zgoditi ničesar drugega, kakor da se poruši velikosrbski hegemonistični in reakcionarni državni zamisel g. Pašića in se polagoma umakne državnemu konceptu bloka narodnega sporazuma in ljudske demokracije. Radićali, ki so dosedaj utemeljevali svojo politiko in svoje zavezništvo z žandarjem Pribičevićem in Žerjavom ravno radi dosežanja politike HRSS, so postavljeni pred čisto novo situacijo. Nedvoumno imajo sedaj oni vse ključne do rešitve politične situacije v svojih rokah in v njihovih rokah je tudi, če bodo znali situacijo izrabiti v svoj in v države prid, kakor je tudi v njihovih rokah velikanska odgovornost pred narodi te države. Nikdar še niso imeli tako lepe prilike izvesti pameten sporazum med vsemi tremi narodi, kakor sedaj, kajti niti najmanjšega dvoma ni, da HRSS pri prihodnjih volitvah na Hrvaškem naravnost izgine, če ne sprejmejo radikalni lojalno roke, ki jim je tako brezpogojno ponudena in Hrvatom ne povrnejo storjene velike žrtve. Ideja iskrenega sporazuma med tremi bratskimi narodi je stopila morda v najkritičnejši stadij in radikali stoje pred velevažno odločitvijo, ali izvedejo oni tako potreben sporazum s Slovenci in Hrvati in se pokažejo res kot državotvorna stranka, kar hočejo biti, ali jim je pa materijalni strankarski egoizem nad bitnimi interesi države.

Slovensko ljudska stranka s svojim voditeljem dr. Korošcem na čelu pa je lahko danes zadovoljna, kajti njena modra in uvidevna linija se bolj kot kdaj prej kaže kot edino izhodišče iz situacije. Njej ni potrebna tako ponižujoča pot v Kanoso, kakor so jo storili Radićevci in svojemu iskrenemu programu nima ničesar odvzemati in ničesar dodajati. Njej ni potrebno pred nikomur kapitulirati, da bi zatemnila svojo preteklost, kakor je to storila HRSS, slejkoprej pa stoji na stališču, da more priti v tej državi do miru le, če se da vsakemu izmed treh narodov, kar mu po božjih in človeških postavah gre. Naj sedanjí zastopniki hrvatskega naroda storijo še takšne taktične napake in naj radikali skušajo pravo rešitev našega državnega vprašanja z različnimi kombinacijami še tako v svoj strankarski prid zavleči, ni daleč čas, ko se bodo prav vsi in tudi tisti, ki jim je kljub vsem mimoidečim zmotam in stranpotem ali pa sebičnim nagonom na dnu srca res kaj na državi, morali podati na politično linijo SLS, ki je vedno bila in je ravna in jasna. Politiki dr. Korošca, oziroma njegove stranke, je pridržana bodočnost in končna trajna zmagaja.

Poravnajte naročnino!**Ogromna nova davčna bremena.**

NOV DAVEK NA LETNI ZASLUŽEK VSAKEGA TELESNEGA DELAVCA. — INVALIDSKI DAVEK SE ZVIŠA ZA 50%! — NOV DAVEK »ZA VOJNE DAJATVE« V VIŠINI INVALIDSKEGA DAVKA. — NOV DAVEK ZA POKRITJE EKSEKUCIJSKIH STROŠKOV. — PETNAJSTKRATNO POVIŠANJE VSEH KAZNI IN TAKS TER DRUGIH PRISTOJBIN, PREDPISANIH PO OBRTNEM PRAVILNIKU! VLADA ZARTEVA NAD 1 MILJARDO DINARJEV NOVIH KREDITOV VSLED PREKORACENJA PRORAČUNA. — ZA SLOVENIJO NI DOLOČENA NOBENA PARA ZA NOVE CESTE ALI MOSTOVE.

Belgrad, 30. marca 1925.

Sele v nedeljo 29. marca je predložilo skupščinsko predsedstvo poslancem predlog zakona o proračunskih dvanajstih za mesece april, maj, junij in julij. Dopoldne se je konstituiral odbor in je bil izvoljen za predsednika dr. Srskić, popoldne ob 5. pa se je že vršila debata v odboru, tako da opozicija ni imela mnogo časa za študij predloga. Ta praksa, ki gre za tem, da se kontrola nad delom skupščinske večine otežuje, je vse obsodbe vredna. Hujše še kakor način tega postopanja pa je vsebina predloga o štirimesečnih dvanajstih. Predložene dvanajstine ne predstavljajo prosto podaljšanja proračuna za 1924-25, marveč so prava podoba, kako gospodari PPrežim, ker prinašajo nove davke in vsebujejo nove kredite.

Koliko so vpili med volitvami agitatorji Žerjavove stranke, da Davidovića vlada za svojo kratko dobo vladanja ni zmanjšala davkov, dasi za to niti priložnosti ni imela, ker je prej padla, predno je mogla predložiti proračun! Lažnivo »Jutro« je svojim potrpežljivim bralcem dan za dnem dokazovalo budalost, da bi bila Davidovića vlada mogla olajšati davčni vijak, dasi vsak politični abecedar ve, kdaj da se morejo davčna bremena olajšati ali povečati. In znižanje davčnih bremen bi bilo skrajno potrebno, predvsem za Slovenijo, ki je finančno izčrpana in izmzgana vsled uprav rafinirano zamišljenih davkov, ki zadevajo predvsem prečanske pokrajine, zlasti Slovenijo.

Mesto izpolnitve obljub, ki jih je dajala Žerjavova agitatorska klika med volitvami, pa prinaša samostalnodemokratska-radikalna koalicija v dvanajstih nove davke, ki bodo strašno nanovo obremenili najširše sloje. Skandalozna je določba člena 49., ki nalaga vsem telesnim delavcem, brez ozira na delo, ki ga opravljajo, in niso državni uslužbeni, državni davek in državne specialne doklade, izvzemši invalidski davek, v iznosu 2% njihovega letnega zaslužka. Poslodavci pa jamčijo za plačevanje tega davka svojih uslužbenecv.

Ze itak občutni invalidski davek se pa podvoji in uredi nov davek za vojne dajatve v višini enkratnega dosežanega invalidskega davka. V čl. 51. uvajajo dvanajstine tudi nov davek za pokritje eksekucijskih stroškov in sicer se bo pobiralo od vsakega davčnega obveznika po 4% od dolžnega davka oziroma državnih dajatev, v nobe-

nem slučaju pa ne sme biti vsota tega davčnega zneska manjša od 50 Din. Ta novi davek pove, da se bo davek z vsjo brezobzirnostjo in krutostjo iztirjeval in kdor bo pod davčnimi bremenimi omagal, bo moral zato plačati še 4% k zaostalim davkom, to se pravi, da se bo še bolj zadolžil ali pa uničil, ker bo vrh tega moral plačevati za obresti zaostalih davkov 12% na leto. Dosedaj je bilo treba plačevati samo 8%.

Ti novi davki bodo zadeli najširše sloje, predvsem pa tiste, ki že itak nič nimajo in se težko boré za svojo eksistenco.

Da v davčnih predpisih darežljiva samostalnodemokratska vlada ni pozabila še posebej obrtnikov, ne bi bilo treba posebej naglašati, ker od nje kaj drugega tudi ne moremo pričakovati. Kazni, take in vsi ostali denarni iznos, ki jih predpisuje obrtni pravilnik, se petnajstkratno povejša. V dvanajstine je vlada spravila tudi nad eno milijardo, 73 milijonov kreditov, s katerim je bila prekoračila proračun za leto 1924-25 in hoče na ta način dobiti od vladne večine odobritev za svoje razsipanje državnega denarja.

Po drugi strani pa ni vnesla v dvanajstine niti ene pare za nobeno novo cesto v Sloveniji, za noben nov most v Sloveniji, pač pa visoke postavke za nove ceste v Srbiji.

Da opozicija ne bi mogla osvetliti tega vladnega darila volivcem tako, kakor zasluži, da bi parlament šel preko teh strašnih novih bremen, ki jih bo naložila PP vlada ljudstvu, takorekoč brez prave debate in mirnim srcem, kakor da bi šlo za kako malenkost, je vladna večina v narodni skupščini ob protestu opozicije proglasila nujnost predloga o dvanajstih in dovoljuje predsedniku finančnega odbora besedo le za pol ure zastopnikom parlamentarnih skupin, posamezni poslanci pa so obsojeni na molk. Da bo ta način postopanja v odboru prenesla tudi v plenum in tako onemogočila poslancem opozicije vršiti svojo poslanško dolžnost, ni nobenega dvoma.

Postavke o dvanajstih o uvedbi novih davkov pomolite pod nos vsem lažnivim samostalnodemokratskim agitatorjem - ljubkarjem, ki so ponujali in obljubovali pri volitvah ljudem zlata nebesa, ako volijo dr. Žerjava in dr. Pivka! Zdaj bodo imeli »zlata nebesa« vsi, ki so glasovali za samostojno-demokratsko listo v Sloveniji in tako pomagali vzdrževati PP režim.

pravljati obenem o naknadnih in izrednih kreditih ter o obširnem finančnem zakonu, smo predlagali, da se izločijo naknadni in izredni krediti ter finančni zakon, tem bolj, ker je predlog proglašen, kot nujen in imata finančni odbor in narodna skupščina le malo časa za razpravo. Finančni minister je to našo upravičeno zahtevo odklonil.

V prvi vrsti odklanjamo predloženi predlog radi naknadnih in izrednih kreditov v znesku 1 milijarde 73 milijonov, ki so se potrošili za časa volitev, katerih odobritev vsebuje predloženi predlog. Vsled izrednih in naknadnih kreditov se povečajo dvanajstine za 661 milijonov dinarjev, kar znači, da se bo celoten proračun povečal za dve milijardi dinarjev. Dolžnost finančnega ministra bi bila, da v predlogu predloži tudi pokritje za te nove velike izdatke. Predloženi način pokritja je nezadosten. Pokritje potom zvišanih dohodkov in prihrankov je problematično. Računati se mora le na nove vire dohodkov, kateri pa ne bodo dali niti polovice vsote, ki je potrebna za pokritje predvidenih izdatkov. Način financiranja, kakor ga je uvedel finančni minister v predlogu zakona, moramo najostreje obsojati. Obsojati moramo povečan proračun za okroglo 20% in uvajanja novih

**Posebno mišljenje
Jugoslovanskega kluba
k vladnim dvanajstlinam.**

Belgrad, 30. marca. (Izv.) Namesto, da bi se dala narodni skupščini prilika, da razpravlja o proračunu in ga pravočasno sprejme, se je iz strankarskih ozirov razpustila narodna skupščina, razpisale nove volitve in s tem onemogočilo, da se državno gospodarstvo vodi na podlagi rednega državnega proračuna. Vlada je vsled tega prisiljena, da vodi državno gospodarstvo na podlagi dvanajstlin. Upravičena je bojazen gospodarskih krogov, da bi ta način gospodarstva škodoval narodnemu gospodarstvu in da bo vsled tega trpel tudi kredit države.

Vlada nam je najprej predložila dvanajstine za 4 mesece. Merodajni krogi so mnenja, da bo vlada z dvanajstlinami gospodarila leto dni. Predlog zakona je izredno obširen. Tiskan je na 34 straneh z nič manj kot 96 členi. Predlog pomeni kombinacijo dvanajstlin z naknadnimi in izrednimi krediti in obširen finančni zakon. Ker je nemogoče obenem z dvanajstlinami raz-

bremen v času težke gospodarske krize, ker se s takim delom ekonomska kriza postruje. Nova bremena (povišanje invalidskega davka, uvajanje komorskega prireza, to je davek za vojne datjave, nov 2% davek od zaslužka ročnih delavcev, takse za obratovalce, zvišane carine itd.) bodo spet zadelo one pokrajine in one sloje, ki točno plačujejo neposredne davke ter delavce v onih pokrajinah, v katerih je več industrijskih podjetij in več večjih obrtnikov. Ker je Slovenija itak preobremenjena, predlagamo, da se ta nova bremena opustijo.

Kakor pri proračunu, tako se tudi pri izrednih in naknadnih kreditih zapostavlja Slovenija. Za ceste in železnice v Sloveniji, za uradnike in upokojence v celi državi in izplačilo razlik uradniških plač, za prevedbo kronskih upokojencev v dinarske ni nobenih kreditov, pač pa so za popolnoma nepotrebno oboroževanje določeni visoki krediti.

S finančnim zakonom se spreminjajo in ukinjajo členi finančnega zakona za leto 1924-25 in se uvajajo novi členi. Spreminjajo in ukinjajo se obstoječi zakoni, ustanavljajo se novi uradi, povišuje se število uradnikov in to v znatni meri. Odlaga se izenačenje zakonov, država se zadoljuje vobče z reguliranjem razmer, katere se morajo urediti le potom posebnih zakonov. Veliko nezadovoljstvo vzbuja posebno dejstvo, da se vlada prav nič ne ozira na obljube, dane uradnikom, upokojencem, invalidom itd., da ne misli resno izpolniti danih obljub in odstraniti bedo, ki vlada v krogih uradnikov, upokojencev in invalidov. Stavili smo predlog ter zahtevali, da se dajo tudi Sloveniji krediti za nujne potrebne ceste, železnice, obrtno nadaljevalne šole itd., kakor tudi da se izplača razlika uradnikom, zboljša gnotni položaj upokojencev in invalidov. Vsi ti predlogi niso našli milosti v očeh finančnega ministra, ki je vse upravičene predloge kratkoma odklonil.

V znak protesta proti škodljivemu načinu državnega gospodarstva potom dvanajstin, v znak protesta proti pretirano visokim nepotrebnim naknadnim in izrednim kreditom, v znak protesta proti neresnosti, s katero se v naglici obravnavajo brez dovoljenih pojasnil velevažna gospodarska in socialna vprašanja, v znak protesta proti zapostavljanju Slovenije, v znak protesta proti neumestnim novim oziroma povišanim davkom in bremenom, v znak protesta proti neenakostim, katere ostanejo še nadalje v veljavi, smo prisiljeni glasovati proti predloženemu zakonskemu predlogu.

Samostojni demokrati za nove davke.

DR. PIVKO GLASOVAL V FIN. ODSEKU ZA NOVE DAVKE. — DR. PIVKO GLASOVAL PROTI PREDLOGU JUGOSLOV. KLUBA, DA SE URADNIKOM IZPLAČAJO RAZLIKE.

Belgrad, 30. marca. (Izv.) V opozicijskih krogih je predlog o dvanajstinah izzval naravnost ogorčenje. Nele to, da se dvanajstine obravnavajo kot nujen predlog in s tem onemogočuje potreben študij in kritika tako važnega predloga marveč tudi vsebina predloga, ki uvaja nove davke, je povzročila v opozicijskih krogih silno nejevoljo. Pri volitvah umetno izsiljena vladna večina je zavrgla skoro vse protipredloge opozicije in avtomatično glasovala za predlog finančnega ministra. Dr. Piv-

Sovjetska rodbina.

Februarska štev. moskovskega mesečnika »Krasnaja Novj« prinaša zanimiv članek komunista Iljinskega »Pravo in vsakdanjost«.

Pisatelj iz globine srca sovraži »buržuazna pravna določila«, toda je primoran priznati, da sedanja »prehodna doba« vendar ne more izhajati brez postav. To velja predvsem za ločitev zakona, katera je postala po čl. 87. sovjetskega kodeksa zgolj formalnost — saj zadostuje zahteva enega izmed soprogov, drugega niti ne vprašajo. Žalibog je ta »idealna« komunistična določba v prid edino »babjekom, povprečnim razuzdancem, ob enem pa je na škodo osleparjeni ženi«. Moški se ločijo po 2—3 krat, celo 4 krat na leto! Navedemo tipične slučaje. Neki S., delavec in znani pohotnež, je dolgo zasledoval tovarišico Klavdijo K. Ta pa je bila zelo hladna napram njemu, ker je že veliko trpela od ljubezenskih pustolovščin svojega prvega (zdaj ločenega) moža. Končno je sklenil čestilec, da ponudi K. roko in srce, če že ne gre drugače. A ta zakon »iz ljubezni« je trajal samo štiri mesece. Mož je zapustil Klavdijo v petem mesecu nosečnosti. Objokana žena prosi za alimente. Izkáže se, da je bila četrtina žena svojega moža, ki ji je znal prikriti tri predhodne ločitve v teku zadnjih petih let. Sodnija ne sme odvzeti kot alimente nad polovico zaslužka. S. ima že tri otroke od prejšnjih žen in 30 rubljev mesečne plače (približno 1000 dinarjev). Koliko naj zdaj dobi uboga Klavdija, ki trdi, da je lepota — nesreča za žensko?

ko je glasoval za vse nove davke, ki bodo Slovenijo tako obremenili, da čaka naše gospodarstvo pogin. Dr. Pivko je glasoval proti predlogu Jugoslovanskega kluba, ki vsebuje izplačila razlik državnim nastavljenjem. Glasoval je tudi proti predlogu Jugosl. kluba za upokojence in železničarje. Zato se bodo upokojenci, državni nastavljenji, zahvalili dr. Pivku in samost. demokratom, ki so pred volitvami toliko obljubovali, sedaj pa delajo dosledno proti interesom uradništva, upokojencev in železničarjev, kakor tudi sploh proti interesom Slovenije in ljudskih slojev.

Boj opozicije proti korupciji režima.

OPOZICIJA SESTAVLJA OBTOŽNICO PROTI DR. LUKINIČU V ZADEVI UKINITVE SEKVESTRA NAD TURN-TAXISOM. — PRIPRAVLJA SE OBTOŽNICA PROTI NOTRANJEMU MINISTRU ZARADI VOLIVNIH NASILIJ. — INTERPELACIJA ZARADI KORUPCIJE PRI ODKUPU TOBAKA.

Belgrad, 30. marca. (Izv.) Opozicijski blok pripravlja proti pravosodnemu ministru dr. Edi Lukiniču obtožnico radi postopanja v aferi Turn-Taxis. S tem bo zadoščeno Pribičevićevi zahtevi, ki kljub svoji prvotni obljubi ni odgovarjal na vprašanje poslancev Jugoslovanskega kluba glede te afe, marveč se je hotel izviti s tem, da ni v parlamentu vložena nobena obtožnica. Ravno tako se pripravlja obtožnica proti notranjemu ministru radi nasilij in terorja, ki so ga vršili za časa volitev njegovih organov. Pripravljen pa je in tudi že podpisana interpelacija radi odkupa tobaka. V tej interpelaciji se bo pokazala vsa gniloba sedanje uprave. V interpelaciji se obtožuje monopolna uprava strašno nemarnega postopanja, ki stane državo ogromne svote.

Nesamostojni predsednik narodne skupščine.

Belgrad, 30. marca. (Izv.) Za popoldne sklicana seja narodne skupščine se ni vršila, ker finančni odbor ni končal svojega dela. Od pete do osme ure so čakali poslanci, kdaj bodo pozvani na sejo. Poslanci so zahtevali, da se vrše seje točno in da naj se takoj pozovejo na plenarno sejo. Dr. Marko Trifković sam ni prav vedel, kdaj bo plenarna seja, ker je popolnoma odvisen od navodil ministrskega predsednika Nikola Pašića. Nato je naznanil, da se bo vršila plenarna seja ob deveti uri zvečer.

Konstituiranje zakonodajnega odbora.

EKSTRATURA DR. ŽANIČA.

Belgrad, 30. marca. (Izv.) Zakonodajni odbor se je popoldne sestel in se konstituiral. Za predsednika je bil od večine izvoljen G. Ljuba Jovanović, opozicija pa je predlagala dr. Hohnjeca. Pri volitvi I. podpredsednika je dr. Žanič predlagal brez predhodnega sporazuma z ostalo opozicijo kot kompromisni predlog dr. Polića. Po petminutnem odmoru so radikali predlagali in izvolili za I. podpredsednika dr. Demetroviča, za II. podpredsednika pa dr. Polića. Predlog opozicije, da

se volita podpredsednika ločeno, je bil od večine odklonjen. Predlog dr. Žaniča se ne strinja s smernicami opozicije, ki ne sodeluje z vladno večino, marveč je proti njej v najostrejši opoziciji. Nastop dr. Žaniča je izzval v parlamentarnih krogih precejšnjo senzacijo. Načelniki bloka so zahtevali pojasnila, nakar je dr. Polić takoj odstopil, ker je postopal dr. Žanič na svojo roko in ne po navodilih svojega kluba.

OPTIMISTIČNA IZJAVA PAVLA RADIČA.

Zagreb, 30. marca. (Izv.) Danes so prišli sem poslanci HRSS, ki bivajo stalno v Zagrebu in niso izvoljeni v noben skupščinski odbor. Dospel je semkaj tudi poslanec Pavle Radić, ki je posetil tudi Stjepana Radića v zaporih in se z njim razgovarjal dalje časa. Zvečer pa je posetil g. P. Radića Vaš dopisnik in mu z ozirom na novo nastalo situacijo stavil sledeča vprašanja:

»Ali je Vaša akcija v Belgradu ozko zvezana s politiko ostalih strank bloka narodnega sporazuma ali mogoče pomeni samostojno pot do izvedbe sporazuma?« Na to vprašanje vašega dopisnika je rekel g. P. Radić, da je to vprašanje jako preračunano, obraz se mu je veselo razjasnil in videlo se je, da na to vprašanje sploh ne bo odgovoril.

Na vprašanje, ali je bil njegov govor v skupščini izraz politike celokupnega bloka sporazuma, je odgovoril: »Moja govor v skupščini je bil avtentičen to lmač akcije bloka sporazuma.«

Na vprašanje, ali misli, da sedanji položaj pomeni napredek v smeri sporazuma, je vprašal: »Kako to mislite, pri kom?« — Dopisnik: »Pri radikalih?« — Pavle Radić je nato odgovoril: »Radikali še vedno mislijo na sporazum in mi smo jim ga s svojim nastopom ponudili. Sicer je pa itak znano, da sta med radikali dve struji, ena za politiko sporazuma, druga pa proti sporazumu. Vse drugo govorenje bi bilo preuranjeno.«

Na vprašanje, kako sodi Radić o uspehu ankete, katere se bo vršila glede še neverificiranih mandatov HRSS, je g. P. Radić zamahnil z roko in rekel: »Vse to je še stvar bodočnosti in zato o tem ničesar ne vem in ne morem ničesar reči.«

Nadalje je vprašal vaš dopisnik g. P. Radića: »Kako je bil Vaš govor sprejet med strankami sporazuma?« — G. Radić: »Izvrstno in tudi z odobravanjem. Saj je to tudi razumljivo, ker značijo naše izjave zmago bloka.«

Vaš dopisnik je omenil g. Radiću, da je mnogo komentirajo pogosti obiski frankovcev pri g. Mačku. G. P. Radić je rekel: »Frankovci so z izjavami HRSS na tihem zadovoljni, napadajo nas samo v javnosti, ker hočejo naše izjave strankarsko izrabljati.«

O splošnem vtisu o položaju je izjavil g. Radić, da je položaj gotovo dober, ker je z zadnjim nastopom izbito iz rok samostalnih demokratov vse orožje, predvsem pa očitanje, da so Hrvati protidržaven element.

ZNAČILEN ODGOVOR G. KOŠUČIČA IN TOVARISEV NA KOČLJIVO VPRAŠANJE

Zagreb, 30. marca. (Izv.) Včeraj se je vaš dopisnik razgovarjal z g. inž. Avgustom Košutičem, ki je na policiji interniran in je bil zaslisan radi svojega bivanja v Moskvi. Vaš dopisnik ga je vprašal, če se strinja z izjavami g. P. Radića. G. Košutič mu je odgovoril, da njegovo mnenje o tem ne pomeni ničesar, če se strinja ali česa ne. Rekel je, da v političnem življenju ne pomeni nič več kot vsak drug volivec. Glede zaslišavanja v zaporu je izjavil: »Vse gre v redu. Sklenjeno je, da se bomo branili na svobodo.«

Zagreb, 30. marca. (Izv.) Va dopisnik je danes obiskal v zaporih g. Mačka in njegove zaprte tovariše. Glede nastopa g. P. Radića so izjavljali, da njegovega govora v javnosti ne bodo desavuirali.

PAVLE RADIĆ O S. L. S.

Zagreb, 30. marca. (Izv.) Vaš dopisnik je danes g. Pavla Radića vprašal tudi za pojasnilo o njegovem sporu z dr. Korošcem, ker so to vest beležili zagrebški listi. G. P. Radić je izjavil o tej zadevi sledeče: »G. Korošcu sem dal izjavo, da sem o SLS med hrvatskim ljudstvom vedno govoril, da je SLS prava kmečka stranka in da je po svojem programu in delu podobna HRSS ter da je vsled tega tudi bila sprejeta misel sodelovanja obeh strank. Dr. Korošcu sem ponudil javno izjavo, toda on je to odklonil.«

OBZNANA BO UKINJENA?

Zagreb, 30. marca. (Izv.) Kakor se čuje, bodo v kratkem odpečatili prostore v Seljačkem domu in vse druge prostore, ki so bili zapečateni vsled obznane. Govori se tudi, da bo v doglednem času obznana nad HRSS sploh ukinjena.

ZAGREBSKE OBČINSKE VOLITVE.

Zagreb, 30. marca. (Izv.) 13. aprila se vrše v Zagrebu občinske volitve, da se do-

polni 25 izpraznjenih mest občinskih odbornikov. Volitve bodo imele velik političen pomen, predvsem vsled novega položaja radi politike HRSS.

Volitev predsednika v Nemčiji.

Berlin, 30. marca. (Izv.) Včeraj se je vršila volitev novega predsednika nemške republike.

Vseh glasov je bilo oddanih 26,812.537. Od teh so dobili:

Dr. Farres (desničar) 10,387.523 glasov;

dr. Braun (soc. dem.) 7,785.678 glasov;

dr. Held (bav. ljud. str.) 1,002.278 glasov;

dr. Hellpach (nemška ljudska stranka) 1,565.136 glasov;

dr. Marx (centrum) 3,883.676 glasov;

gen. Ludendorff (nar. soc.) 284.471 gl.

Thelmann (komunist) 1,869.533 glasov.

Celokup. število volivcev znaša 38,980.000.

Volitev se je udeležilo 68,75% volivcev. Ker noben kandidat ni dobil absolutne večine, bodo potrebne nove volitve.

Berlin, 30. marca. (Izv.) Stroški včerajšnjih volitev znašajo poldrug milijon zlatih mark.

Berlin, 30. marca. (Izv.) Volitve so potekle povsod popolnoma mirno. Tudi agitacija zdaleka ni bila tako živahna kakor pri zadnjih državnoborskih volitvah. Svoje postojanke so ohranili centrum in socialni demokratje, silno mnogo pa so izgubili narodni socialisti.

Hrvatsko časopisje o preokretu radićevcev.

»Obzor« piše dne 29. t. m.: »Hrvatska kmečka republika (podčrtal »Obzor«, op. ur.) stranka je dovršila včeraj prvo dobo svojega življenja in je začela novo politiko. Ni več republikanske stranke in tudi vsega onega ne, kar se je okoli tega nabralo v šestih letih.

Hrvatska kmečka stranka se postavlja na temelje pozitivnih zakonov, ker je uvidela, da so sredstva, s katerimi se je doslej borila, neumestna in da so Hrvatov več škodovala kakor koristila.

Upamo, da bodo zastopniki kmečke stranke ravno tako odkrito, kakor so govorili v parlamentu, govorili tudi pred svojimi volivci in jim povedali, da se je treba boriti za pravice Hrvatov in Slovencev tudi na novi platformi z isto vztrajnostjo kakor so se borili doslej z neumestnimi sredstvi. Verjamemo, da bodo mnogi pristaši vlade zadnje dogodke v parlamentu tolmachi kot Radićev poraz in Pribičevićev triumf in kot zmago centralizma nad separatizmom, toda, če je enkrat odločitev že padla, je treba nositi tudi posledice.

Nedvomno so vsi ti dogodki poraz taktike hrvatske kmečke stranke in to se bo tudi čutilo. Zato pa naj postane ta taktični poraz pričetek nove dobe in novega dela za hrvatski narod.

S tem, da je hrvatska kmečka stranka priznala državno idejo in monarhijo z zahtevo po reviziji ustave vred, bo boj in delo hrvatske kmečke stranke pač mnogo uspešnejše, kot je bilo doslej. Upamo, da se bo vodstvu in zastopnikom hrvatske kmečke stranke posrečilo, tudi svoje vzorno disciplinirane pristaše prepričati o potrebi nove politike, da bo večina Hrvatov lahko prešla na realna politična tla.

Mi vemo, da bodo nasprotniki govorili o velikem porazu HRSS, ker je HRSS danes v slabih okolnostih napravila korak, ki bi ga bila pred enim letom lahko naredila popolnoma svobodno, ali pa bodo vse izjave kmečke stranke omalovaževali, češ da so bile izgovorjene le zato, da ne bi bili uničeni vsi hrvatski mandati in da bi vodstvo stranke bilo izpuščeno na svobodo.

Kdor pa stvar globlje pogleda, vidi, da so vodilne misli in glavne zahteve Hrvatov ostale neizpremenjene in da so Hrvati opustili le ona taktična sredstva, ki jih je HRSS nekdanj smatrala za dobra. »Vreme« poroča iz Zagreba: »Vsi gospodarski krogi so zadovoljni s pomirljivim govorom Pavla Radića in le obžalujejo, da HRSS ni že zdavnaj vodila take politike, kakor jo je sedaj začela. Ugotavljajo, da bi bila morala HRSS že za časa Davidovičeve vlade nastopiti tako, kakor je včeraj nastopil Pavle Radić, pa ne bi bila prišla danes v jalovo opozicijo, ampak bi bila na vladi kot najmočnejša koalicijska stranka.

Radićevska mladina, zlasti Hanaoci, pa so silno nezadovoljni in ostro obsojajo nastop Pavla Radića. Oni izjavljajo, da morajo šele temeljito premisliti, kakšno stališče da bodo zavzeli napram novi politiki HRSS. Za enkrat obstojita dve struji: Eni naglašajo potrebo ustanovitve nove Svobodne hrvatske stranke, drugi pa se za zblizanje s frankovci. Hanaoci trdijo, da za svojo novo politiko HRSS ni dobila pooblastilo naroda in pravijo, da je Pavle Radić rekel preveč, ko je dejal, da HRSS

ni mogoče niti uničiti niti oslabiti. Ne da se pa še trditi, da bi trenutna vznemirjenost v Zagrebu morala roditi kakšne politične posledice, ampak se prav lahko utegne dogoditi, da se bodo duhovi v par dneh popolnoma pomirili in da bo HRSS hrvatske mase pridobila ravno tako za svojo novo politiko, kakor jih je znala pridobiti za prejšnjo.

»Hrvat« z dne 29. marca piše v uvodniku pod naslovom »V zatišju«: »Izjave, ki jih je dal narodni zastopnik Pavle Radić v imenu HRSS, so izzvale v belgrajski javnosti razumljivo senzacijo. Glasovi o sporazumu, ki so se od 1. 1918 stalno ponavljali s hrvatske strani, so se navadno tolmačili kot zahrbtnosti proti srbstvu. Glasovi o sporazumu so prihajali iz Zagreba, torej iz daljave, zato pa so hoteli videti zastopnika HRSS na svoje oči in slišati na svoja ušesa, če so glasovi o sporazumu res glasovi hrvatskih zastopnikov. Zato so jim najnovejše izjave Hrvatov nekaj čisto novega. Če bi bili pa Srbi bolj natanko zasledovali hrvatsko politiko in politično delovanje HRSS, ne bi bili v izjavah Pavla Radića našli nič novega. O priznanju monarhije, ki naj bi osigurala parlamentarni režim, demokracijo in suverenost naroda, je izdalo predsedništvo HRSS posebno objavo že prejšnje leto, ko je Nastas Petrović obiskal predsednika HRSS. Ravno tako je bilo vse odločeno o reviziji ustave legalnim putem že lansko leto ob priliki prvega dogovora z opozicijskim blokom, ki je dovedel do parlamentarne vlade Lj. Davidovića. Te dve glavni točki v izjavi g. Pavla Radića torej nista novi. Če se to sedaj predstavlja v drugi luči, je to le podkivanje.

O današnji taktiki HRSS pa piše »Hrvat«: »Potem ko je HRSS izvršila svojo organizatorično nalogo med narodom, je smatrala za svojo dolžnost, da se loti pozitivnega dela. HRSS se je takoj po končani svoji prvi nalogi pripravljala za resno delo v Belgradu in je zato že lansko leto prenehala z abstinenco. Belgrajska vlada je uvidela nevarnost, ki ji je grozila od resnega dela HRSS in je zato proglasila nad njo obznanje. Obznanje pa je dokazala, da se HRSS ne da uničiti. Zato je HRSS sklenila, da ne bo odnehala od svojega pozitivnega dela, ker se mučeništvo naroda ne da gnati do absurda.«

Francoski pastirski listi.

(Od našega pariškega dopisnika.)

Pariz, koncem marca.

Pastirski listi francoskega episkopata, ki so jih objavili za postni čas, tvorijo letos pravečati spomenik verske in narodne zgodovine Francije. Francoski škofje v njih obravnavajo zlo sedanjega položaja, pa tudi sredstva, potem katerih se da to zlo popraviti.

Predvsem razpravljajo lajicizmu, ki ga hoče prostozidarstvo in ki vede k anarhiji. Kardinal Maurin, nadškof v Bourgesu, in škofje iz Dijona, Quimperja in Angersa razpravljajo o socializmu in komunizmu. Posebno angerski škof jako točno slika nasprotje, ki obstoja med naravnim pravom, katerega razlaga katoliška tradicija in avtoriteta, na eni strani, in med uničujočimi sofizmi novih prerokov, ki skušajo razširjati svoje ideje v pogubo naše civilizacije.

Škof burški dokazuje, da je lajicizem protisocialen:

— Človeška družba je živ organizem, ki ga vežejo trojne vezi: vez avtoritete, ki veže ude z glavo, vez svobode, ki zbližuje glavo z udi, in vez socialnih dolžnosti, ki veže vse ude. Če uničite avtoriteto, se spremeni svoboda v razposajenost; če uničite svobodo, degenerira avtoriteta v despotizem, in če poderete dolžnosti socialnega bratstva, se bodo državljani zgrizli med seboj v egoizmu in sovraštvu in človeška družba bo postala moralno gnala, postala bo socialen mrtvec.

— Medtem ko krščanska vera z vplivom svojega nauka in svojih del, krepki, utrjuje in ovekovečuje te tri temeljne elemente človeške družbe, jih lajicizem pobija in hoče uničiti. Nek pisatelj je to prav dobro pogodil s stavkom: »Družba logičnih brezbožnikov je nemogoča.«

Tuluški nadškof razpravlja o rodbini; med drugim pravi:

— Da se rešimo zla, ki nas uničuje, vrnimo se h krščanskemu pouku in h krščanski vzgoji, kot se je nekdanj gojila po rodbinah. Čepljenje rodbin, razporoke, domača ognjišča brez otrok in tajni zločini, katerih število raste od dne do dne, so bili rak-rana, sramota in pogin poganke rodbine. Šele krščanstvo je s svojim nastopom rešilo rodbino propasti. Ne zabimo tega danes, ko ljudje tako lahkega srca sprejemajo šolo brez vero-vke, vzgojo brez Boga, ko se povsod čuje, kakor se je nekdo prav dobro izrazil, tuljenje človeške zveri, ki hoče sirovo svobodo in zahteva osvobojenje od dolžnosti, ki jih ne more več prenašati, ker je ukovana v sramotne verige strasti.

Dolžnost katoličanov je, da se neustrašeno borijo zoper nevarnost in orga-

nizirajo močan in miren odpor. Ne za-dostuje pa, združevati se in boriti se v sedanjosti. Treba je pripravljati bodočnost, in bodočnost je pa »otrok«. Katoličani ne smejo samo braniti svojih verskih svoboščin, temveč se morajo kot to zahtevajo nekateri francoski škofje, predvsem boriti z vzgojo svojih otrok.

V tem posvetnem življenju zanika-nja na eni in vere na drugi strani jim bodo prinesli krepko moralno oporo za-kramenti in premišljevanje božjih skriv-nosti. Le tako bo spet mogoče zopet upo-staviti francosko krščansko rodbino, ki bo izpolnjevala svojo vzvišeno socialno nalogo na deželi kot v mestih.

Politične vesti.

+ Žurnalistična kanala. »Jutro« besni vsled političnega in moralnega poraza, ki ga je doživela samostojno-demokratska skupina v narodni skupščini kljub temu, da je sestavni del vladne večine. Njen predlog, da se vrši za mandate okrožja Maribor-Celje anketa in en mandat SLS uniči ter prisodi SDS, je v plenumu propadel, čeravno ga je v ministrskem svetu do skrajnosti branil dr. Žerjav. Radikali na predlog dr. Žerjava niso pristali, ker bi pomenilo sprejetje predloga tatvino enega mandata SLS. Istotako je propadel njihov predlog, da se uniči ljubljanski mandat dr. Korošca. Samostojni demokrati so bili prepričani, da bo njihov predlog uspel. V dosegu tega namena je dr. Pivko v verifikacijskem odboru podal kulturno-bojno inektivno, ki jo je ponovil na prvi seji, za kar je na bučno veselost prejel od poslanca Smodeja odgovor, da vodi staro povsod obrabljeno lajno na dan. Demokrate so bili tudi moralno tepeni, ker sta govornika Jugoslovanskega kluba dokazala, da so demokrati poskušali zlorabiti cerkev in vero v potvorbah. Vsa zbornica se je zanimala zlasti za originalni plakat potvorenega Gasparijevega pisma. Strašno so bili samostojni demokrati poparjeni, ko je poslanec Smodej dokazal lažnivost demokratiških trditvev in razkril aferase. »Jutro« radi tega poraza kar besni in posnema Pribičevića, ki ni mogel nobene trditve poslanca Smodeja ovreči in si je skušal pomagati z najordinarnejšimi napadi na SLS. V svojih uvodnih besedah je obljubil, da bo odgovoril na očitke v aferi Turn-Taxis, pa je tekom svojega govora kljub neprestanim pozivom poslancev Jugoslovanskega kluba o tem molčal kot riba. Vsi belgrajski in zagrebški listi so se začeli zanimati za Žerjavove afere, ki jih je vsled izzivanja samostojnih demokratov spravil na svetlo poslanec Smodej. Vtis teh razkritij je bil v celi zbornici za SDS v Sloveniji tako porazen in viden, da so bili člani SDS kluba sami potrti in vidno pasivni pri obrambi dr. Žerjava. Lažnivec je obsedel na »Jutru« in žurnalistična kanala, ki jo je zalučal na »Slovenca«, je padla nanj nazaj. Zadnje tedne volivne kampanje je »Jutro« lagalo dan za dnem o ukrepih svete stolice proti škofu dr. Jegliču in SLS. Žerjavovci so izdali tozadeven svoj letak. Za taka dela je sposobna samo kanala moralno popolnoma propadle stranke. Po neuspelem namenu tega nesramnega poskusa se drzne »Jutro« tajiti, kar je prej dan za dnem vsakdo v njem bral. Za kaj takega je sposobna danes žurnalistična kanala.

+ Poglavlje o zaslugah. Povodom zadnje politične kampanje v skupščini se je vrglo ljubljansko »Jutro« s prav posebno besnostjo proti posl. Smodeju. Bilo je videti, kakor da bi hotel nekdo, ki mu je bila moralna in umska superiornost Frana Smodeja že dolgo trn v srcu, porabiti to priliko, da izlije nanj ves svoj žolč. »Jutro« se je izpozabilo celo tako daleč, da mu je očitalo Koroško, češ da jo je v težkih časih iz koristolovstva zapustil, ker se mu v Jugoslaviji boljše godi. Kaj takega je mogel zapisati le lopov. Saj je znano, da je Smodej moral zapustiti Koroško, kateri je bil žrtvoval svoje najboljšie moči, svoja najboljša leta. Kakšno je bilo njegovo delo na Koroškem, priča dejstvo, da ga je bil avstrijski režim že v mirni dobi preganjal in se je moral zaradi svojega narodnega dela zagovarjati pred sodišči. Kakšno je bilo njegovo delo med vojno in po pre-vratu, je povedal general Maister v svojem znanem obširnem poročilu o Koroški v »Slovenskem Narodu«, kjer pravi, da Koroške nikdar ne bi bili izgubili, ako bi bili zanj vsi delali tako, kakor je delal Fran Smodej. To so dobro vedeli tudi Nemci in prav zato je Smodej moral zapustiti Koroško. To so splošno znana dejstva in »Jutrove« klevete posl. Smodeja ne morejo doseči. Dejansko so tudi pošteni nasprotniki te klevete obžalovali in obsojali. — Glasom »Jutra« se posl. Pivku njegovo ruvanje proti Avstriji na italijanski fronti silno visoko zaračunava. Koliko drugih naših ljudi je med vojsko na fronti in v zaledju delalo isto, in to z istimi ali pa celo še večjimi praktičnimi uspehi, nego jih je dosegel Pivko, čeprav tega sedaj ne razgrinjajo pred javnostjo v romanih in drugih spisih. Vprašajte tiste, ki so bili pred zlomom osrednjih velesil v

Mackensenovi armadi v Romuniji in Srbiji! — Pa če se že Pivkove zasluge tako visoko cenijo — bodi Toda tudi 20-letno in dalje politično in prosvetno delo za narod nekaj velja in odločno odklanjamo, da bi se moralipolitični in pa kulturni delavci pred Pivkom vreči na tla in živeti po milosti njegovih zaslug. To odklanjamo tem odločnejše, ker bi bile brez političnega, gospodarskega in pa kulturnega dela med ljudstvom samim — pred vojno in med njo — avstrijske fronte vse drugače držale nego so se. Sicer so pa tudi vsi naši javni politični delavci začasa vojne tvegali svoje življenje, na vsak način pa eksistenco, kar priča ravno slučaj posl. Smodeja — poleg mnogih drugih seveda. Zato je brezvestno in podlo, očitati mu sedaj koristolovstvo. Z enako ako ne z večjo opravičenostjo bi mogli to očitati demokratskim velmožem: Žerjavu, Pucu, Baltiću in mnogim drugim, ki so se po prevratu naselili v Jugoslaviji in zasedli ta odlična mesta. Toliko o zaslugah sploh. Kar se tiče Pivkove »milostne zakladnice« posebej, od katere naj bi živeli, je to smešno. Ne slovensko ljudstvo ne naša stranka ne potrebuje in ne pro-sita od nikogar nobene milosti, marveč zahtevata le pravice in svoboščine, ki jima v svobodni narodni in demokratični državi, katere polnovredni in polnopravni del tvorita, pripadajo.

+ »Pravda« o položaju. O novem položaju piše Davidovičeva »Pravda«: »Z ozirom na strankarsko taktiko je treba priznati, da so zmagali radikali. Čeprav so zapustili svoje stališče, ki so ga do zad-njega trdovratno branili, so vendar okre-pili svojo večino in si zagotovili vodstvo državnih poslov s tem, ker so postavili polovico Radićevih mandatov pod anketo, na drugi strani pa se poskušajo pogajati z radićevci. S to svojo taktično, in sicer izvrstno taktično potezo so si dali naličje objektivnosti in pomirljivosti. V resnici oni svojega komunističnega strašila še niso zavrgli, ampak so ga dali le v rezervo. Radikali so torej dobili. Dobili so na času, dobili so večino in dobili mož-nost, da se užije v novi položaj in da ne izpuste inicijative iz svojih rok. — Opozicijski blok pa je izgubil, kar so radikali dobili. On uživa čast, da je zmagala nje-gova ideja. Kajti ne glede na to, kdo da bo nov položaj izkoristil, je dejstvo, da je nov položaj ustvaril blok. Državotvornost je na njegovi strani. Kakor so radikali zmagali strankarsko in taktično, tako je zmagal blok idejno.«

+ Radikali vabijo Hrvate. Nedeljska »Samouprava« priobčuje značilen uvodnik z naslovom »Jedan značajnik preokret«, v katerem hvali Hrvate zaradi njihove naj-novejše politike. Ob enem pa pristavlja, da morajo slediti besedam tudi dejanja. — Zadnji stavek splošno smatrajo kot vabilo na Hrvate za vstop v vladno skupno z radikali.

Beleške.

»Slovenski Republikanec« se je v svoji zadnji številki zopet uprav pobalinsko za-gnal v našo stranko in njenega voditelja dr. Korošca. Mi namenoma nismo hoteli reagirati na tako onemoglo jezo razočarane »veličine«, kajti po govoru dr. Šupe-rine je bilo že slutiti ponižujočo pot, na katero se podajajo Prepeluhovi krušni očetje in na katero se bo moral podati zdaj tudi slovenski republikanski lev. Se-daj mislimo, so dogodki sami dovolj glasno in dovolj jasno odgovorili, tudi na zadnje insinuiacije Prepeluhovega »Republikanca«. Zdj nas le še zanima, s kakimi novimi napadi na SLS bo skušalo glasilo g. Pre-peluha prikriti Radićevo zatajitev vseh gesel, s katerimi je lovil g. Prepeluh zad-njič v Sloveniji mandat. Najbrž nas bo list, ki nas je doslej dolžil »monarhizma«, od-slej napadal zaradi »republikanstva«! Kaj pa če drugega v svojem tragičnem polo-žaju, ko ga je sam Radić tako krvavo osmešil? Ne bo mu ostalo nič drugega ka-kor da se začne zaletavati v nas, da ne priznavamo narodnega edinstva, h kate-remu se je zdaj tako slovesno izpreobrnila HRSS, in da začne pisati uvodnike o »enem jugoslavenskem narodu od Drave do Var-darja«. Mogoče pa prinese Prepeluh pri-hodnjič še fotografijo vidovdanske ustave?

Dopisi.

Trbovlje. (Novi zvonovi) V nedeljo, dne 29. marca je bil za Trbovlje nzedan dan. Vršila se je blagoslovitev novih zvonov za žup-niške cerkev in za podružnico v Lokah. Zvo-novi so bili že prejšnji dan naloženi na vozove. Sprevod od kolodvora se je začel ob 8. in 10. minut. Na čelu so bili jezdeci v narodnih no-šah in za njimi so se vrstili vozovi z belo oble-čenimi deklicami, narodne noše in drugi z ze-lenjem in cveticami okrašeni vozovi. Tudi vo-zovi z zvonovi so bili bogato okinčani z ze-le-njem in cvetjem. Celo slovesnost je jako motil dež. Kakor nalašč je deževalo več ali manj ves čas od kolodvora pa dokler niso bili po-tegnjeni v zvonik. Ljudstva je bilo vse polno, ki je spremljalo zvonove in je tudi pri sloves-nosti kljub dežju vztrajalo. Vsa slovesnost se je namreč vršila na trgu. Ob 2.10 so zadoneli

ubrani glasovi župnijskih zvonov po trboveljski dolini. Ljudstvo je že željno pričakovalo novih zvonov in njihovo milo petje je ganilo marsikatero do solz.

Ptuj. (Prevzemanje tobaka.) Od 20. mar-ca do 29. aprila se vrši prevzemanje tobaka od tobačnih sadilcev v ptujskem tobačnem okolišu. Tobaka je letos dosti in je tudi lep, kjer ni bilo toče, pa kljub temu ga cenilna in prevzemna komisija nizko ceni in uvršča samo v četrto ali peti razred. Nekaj malega so uvrstili v tretji razred. Gotovo imata zastopnik tobačne uprave iz Ljubljane in g. Seguić iz Belgrada navodilo, naj ta tobak slabo klasifi-cirata, da ne bi prišlo med nas preveč de-narja. Denarja? Ne — priznanje. Zanimivo je namreč, da prevzemna komisija tobaka ne izplačuje, ampak ga prevzema proti priznani-cam na — pu! Toliko denarja se dobi za to-bačne izdelke — v enem samem mesecu lan-skega leta, v decembru, 131.601.317 dinarjev — sedaj pa pride tobačna uprava pa pravi, da »sada nema para«, tu imate priznanico, denar dobite pozneje... Opozorjamo naše po-slance na te krivice, ki se godijo našemu ljud-stvu pod Žerjav-Pivkovo vlado. Kmetje pravi-jo, da sploh ne bodo več tobaka sadili, rajši krompir.

Janče. V nedeljo 22. marca t. l. nam je g. drž. ekonom Jereb iz Višnje gore zelo zani-mivo predaval o sadjarstvu. Njegovo res nazorno in temeljito predavanje o saditvi, cepljenju in oskrbi sadnega drevja nas je opogumilo, da se bomo z vso vneemo lotili gojitve sadjarstva, kajti mi vemo, da je sadjarstvo za našo okolico zelo važna pa-noga, ki nam da poleg zdrave hrane tudi znaten vir dohodkov. G. predavatelju smo hvaležni za njegov trud in ga prosimo, da nas še večkrat obišče.

— Račna pri Grosupljem. V Veliki Račni so imeli pripravljen lepo okrašen voz za vož-njo velikega zvona na Kopanj. V noči na 22. t. m. so pa neki nepridipravi sneli in skrili par koles. Toda namera so ni posrečila in krivci so jo pošteno sieknili.

Iz Niša. V sredini Srbije, v Nišu obstoji že približno 40 let mala, o lična katoliška cerkva. Število katoličanov stalno narašča, bodisi med domačini Srbi, bodisi med onimi, ki prihajajo semkaj kot častniki, vojniki, uradniki in delavci. Osebito Slovencev je mnogo med delavstvom v tvornicah. Na tu-kajšnji srednji šoli sta tudi dva slovenska profesorja. Šolskih otrok, ki posejajo verouk, je okoli 70. Za razvedrilo skrbi gled. oder, na katerem so se vršile predstave o Božiču, na Silvestrovo in 18. januarja. Diletantje so jako dobro igrali pred mnogobrojnimi od-ličnim občinstvom iz mesta. Zadnji teden nas je posetil g. nadškof belgrajski, o. Rafael Rodić, s svojim gen. vikarjem Gecanom. Kljub neugodnemu vremenu sta z domačim župnikom prepotovala Niš, Zaječar, Bor, Ja-godino in Kragujevac. Zlasti v Zaječaru so g. nadškofa vojaške in civilne oblasti nadvse srčno sprejele in počastile. Ker je postala dosedanja kat. cerkva premala, se vrše po-gajanja z občino za stavbeno parcelo, kjer naj se zgradi nov, velik božji hram za kato-like. Upati je, da se to vprašanje ugodno reši. Veliko noč in Telovo praznujemo vsako leto kolikor pač moremo sijajno, da poka-žemo tu v sredi drugoreverev, da nam vora ni fraza. Ako bo letošnje Veliko noč ugodno vreme, bomo praznovali ta največji praznik naše cerkve posebno svečano, ker smo prejeli izredno krasna darila od »bosanskega od-bora« v Ljubljani, G. duh. svetnik Kalan, ki je 1. 1923 prepotoval Srbijo ter o svojih uti-ših poročal v »Slovenca« in »Bogoljubje«, je bla-govolil podkrepiti prošnjo župnika kat. cerkve v Nišu za paramente pri sbosanskem odboru. Ga. Marija Kurnik iz Ljubljane se ni utra-šila truda in korakov, da izprosi pri znanečih in prijateljih prispevkov. Le tako se mi zdi, je bilo možno, da je tukajšnji župni urad prejel dne 18. t. m. sledečo pošiljatev cerkvenih paramentov: 1 komplet zelen mašni plašč, albo, roket in altarni prt, kelih s pa-teno obhajilno burzo itd., bandero ter pre-krasen nov baldahin. Ko se je raznesla vest, da so bratje Slovenci poslali tako lepe stvari za cerkev, ni bilo ne konec ne kraja obiskov. Vsak je prihitel, da si ogleda, da celo urednik »Niškega Glasnika« ni zamudil prilike, da opiše v svojem časopisu požrtvovalnost in darežljivost katoliških Slovencev. Vsi se ve-sele na Veliko noč, da pokažejo baldahin in zastavo javno. Zato me veže velika dolžnost, da v imenu tukajšnjega rimskokat. župnega urada in vseh katoličanov v Nišu javno iz-rekam najiskrenejšo zahvalo dobrotnice ge. Mariji Kurnik, bosanskemu odboru ter vsem darovalcem, ki so prispevali za baldahin. Sliko velikonočne procesije pošljem. Vse bo-mo čuvali kot svetinje. Bog plačaj stotero! — Monsignor Ferdinand Hrdy, katol. duh.

Ostrieourt. Sev. Francija. V ljubljanskem »Jutru« z dne 11. marca t. l. smo čitali, da so poslali lastniki rudniških podjetij v Jugo-slaviji ministrstvu za socialno politiko spome-nico, v kateri zahtevajo, da se omeji izselje-vanje rudarskih delavcev v inozemstvo, češ da bodo drugače jugoslovanski rudniki ostali brez zadostnega števila delovnih moči. Tako tedaj si žele žlahtniki Trbovejske premogo-kopne družbe? Namesto da bi se delavcem v rudnikih izboljšale plače in vsi življenjski po-goji tako, da bi mogli človeku primerno ži-veti, nakar bi gotovo ne silili v inozemstvo, pa ta gospoda zahteva, naj se delavstvo eno-

stavno prisili, da gara dalje pod sedanji pogoji. Delaj in stradaj, ali pa pogini! V inozemstvo ne smeš. Lepa svoboda, vredna kapitalistične gospode, ki je vzela v današnji Jugoslaviji državotvornost v zakup. Delavstvo se bo seveda za tako umevanje državljanske svobode in delavskega »varstva« lepo zahvalilo. Ako sedanji oblastniki v Jugoslaviji ne znajo zagotoviti rudarskemu delavstvu primernih življenjskih pogojev, si bo leto pač skušalo poiskati boljšega kruha v naprednejših državah. Tako so že doslej mnogi storili. Rudarji, ki smo pri Trboveljski družbi ali drugod v Jugoslaviji zaslužili komaj za hrano, smo našli n. pr. tu na Francoskem vse drugačen zaslužek. Tu more delavec brez skrbi vsak dan jesti meso in si privoščiti par čaš vina, pa mu še ostane, da se lepo oblači in si kak frank prihrani. Pri vsem tem se pa tudi francoskim podjetnikom ne godi slabo in ne kriče, da morajo propasti, ker delavec dobi svoje delo kolikor toliko pošteno plačano. Ka-

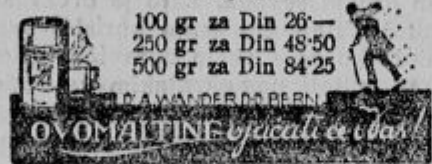
dar bodo jugoslovanski podjetniki prišli do podobnega spoznanja, da so časi suženjstva minili in da je treba delavca pošteno plačati, ne bo treba spomenic na ministrstva, ampak bodo delavci sami radi ostali doma. V tujino pa nihče brez resnične potrebe ne sili. — Tovariške pozdrave pošiljajo članom Jugoslov. strok. zveze v Zagorju ob Savi in drugim znancom: Polde Skrabar in tovariši.

Vlažni mrzli dnevi.

Škodolica „Ovomaltine“ za zajutrek, varuje pred boleznijo, utrdi odpornost.

Dobiva se povsod v škaflićah od

100 gr za Din 26—
250 gr za Din 48-50
500 gr za Din 84-25

Dnevne novice.

— Cenj. naročnikom! S 1. aprilom poteče naročnina vsem onim p. n. naročnikom, ki so list plačali samo za prvo četrtletje. Vsem tem in pa onim, ki mesečno plačujejo list, bomo z 8. aprilom ustavili pošiljanje lista, ako do tega dne ne obnove naročnine. Škoda, ki nam jo povzročijo neredni naročniki, je prevelika, da bi mogli dovoljevati več odloka za plačevanje naročnine. Pozor torej vsi, ki se jih to tiče! — Uprava »Slovenec«.

— Katehetski sestanek v Kranju za mesec april je preložen na poznejši čas.

— Lav na zajec — pred Veliko nočjo. Včasih si lahko po pravici očitamo: Ali smo bedasti, da kupujemo — n. pr. za velikonočne praznike razne dopisnice, kartice in razglednice s tistimi zajčki, ki nimajo prav nobene zveze s prazničnim razpoloženjem. Čudno! Kar nam servira kak nemški žid, pa sprejememo in smo zadovoljni, samo če je gori natisnjen slovenski pozdrav. Kakšen pomen nam ima zajček s košaro kokošjih jajc? Prav nič ne znači. Katoličani v Nemčiji se sami bore po svojem časopisu zoper to pogansko navado. Naš krščanski velikonočni simbol je jagnje. Jajčnati pirhi imajo že svoj pomen, samo treba se je o tem poučiti. Kokošji jajček je nekaj grobeč — primerja se torej sklanatemu grobu Zvečarjevemu —; iz njega se izvali živalica — pitek —, ki pravzaprav sama prekoplje lupino, ko je dovolj godna... Glejmo torej na krščanske simbole in pustimo naslikane zajce židovskim špekulantom!

— Odkup tobaka in sadenje tobačnih sadik. V okrajih Ljutomer, Ptuj in Maribor so l. 1924. nasadili mnogo tobaka. Dosedaj je finančna uprava kupovala in plačevala tobak od posestnikov vsako leto že v jesni. Da se je na slovenskem Štajerskem začel saditi tobak in je uprava monopolizirala to dovoljenje, je zaslug g. narodnega poslanca Ivana Vesenjaka. Ker se lanska letina tobaka ni popkupila, je nastalo med producenti veliko razburjenje. Mnogo tisoč kg dobrega tobaka še imajo posestniki doma v zalogi. Šele pred kratkim so začeli prevzemati tobak. A plačajo nič. Producenti dobivajo samo potrdila in obljube, da dobijo denar, kadar bo finančni minister dobil kredit. Poleg te mizerije pa je bilo zadnje tedne razglašeno, da l. 1925. na slov. Štajerskem ne bo nobeni občini dovoljeno saditi tobaka. Uprava monopolizirala v Belgradu je dne 6. marca 1925 sklenila, da za l. 1925. ukine po celi Sloveniji saditev tobaka. Finančni minister dr. Milan Stojadinović je odobril ta sklep Uprave monopolizirala. V sled tega je nastalo med sadilci tobaka v Sloveniji veliko razburjenje. Iz vseh treh prej imenovanih okrajev so se producenti obrnili na poslanca Vesenjaka in Zebota in ju prosili, naj se zavzame v Belgradu za to, da bi se smel v l. 1925. zopet saditi tobak. Omenjena poslanca sta nato intervenirala pri upravniku in članih uprave monopolizirala. Poslanec dr. Hohnjec, Vesenjak in Zebot so poleg tega še vložili na finančnega ministra dr. Stojadinovića obširno spomenico v tej zadevi. V tej vlogi so naši poslanci opozorili Upravo in ministra, da bi se zgodila našim krajem velika krivica, ako se ukine sadenje tobaka. Glede odkupa tobaka letine 1924 je izjavil upravniki monopolizirala, da se bo začel plačevati tobak, ko bo uprava monopolizirala, ozir. finančno ministrstvo dobilo kredit.

— Rodbinske in draginjske doklade državnih nameštencev. Kakor je že praviloma nejasen vsak zakon in nejasna vsaka naredba ali uredba, tako je nejasna tudi ministrska »Odločba o draginjskih dokladah« z dne 10. aprila 1924 št. 123, ki je bila razglašena v Uradnem listu št. 38 z dne 20. aprila 1924, nejasna zlasti v oni točki, ki ureja rodbinske draginjske doklade za otroke. — Redna rodbinska doklada za vsakega otroka znaša po členu 41. zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih od popolnega 12. leta nadalje 900 Din na leto odnosno 80 Din na mesec. Po členu 42. navedenega zakona prestopa pravica do te doklade šele tedaj, ko postane otrok polnoleten, ali pa, če prestane potreba, da ga reditelj vzdržuje, to se pravi, če je otrok preskrbljen s samostojnimi dohodki. Prejemanje te doklade se po čl. 42. lahko podaljša celo do 23. leta, če se otrok redno šola ali če odslužuje redni rok pri vojski. Nesporno pa ima reditelj pravico do te doklade do polnoletnosti otrokove, to je do dovr-

šenega 21. leta, ako otrok dotlej še ni preskrbljen. Povsem naravno in logično je, ali bi moralo biti, da bi veljali enaki principi in da bi se bile izdale analogne določbe v konkretnih oblikah tudi glede rodbinskih draginjskih dokladov. Toda bodisi da so določbe člena 10. preje navedene ministrske odločbe o draginjskih dokladah civilnih uradnikov in ostalih državnih uslužbencev za nekatere res tako malo razumljive, ali pa jih namenoma napačno interpretirajo, draginjske doklade za otroke se v resnici ne odmerjajo v zmislu in duhu zakona, oziroma se — če smo prav poučeni — vsaj ne prakticira povsod enako. Gre namreč za interpretacijo člena 10. preje navedene ministrske odločbe z dne 10. aprila 1924 glede draginjskih dokladov za otroke, ki so prekoračili 16. leto, pa niso preskrbljeni, a se ne šolajo, temveč so vstopili v uk kot učenci ali vajenci k trgovini, obrti ali kakemu drugemu pridobitnemu podjetju. — Omenjena ministrska odločba pravi sicer v členu 10., da razlika med rodbinsko doklado po čl. 41. zakona o civilnih uradnikih in čl. 8. litt. b) te določbe, o kateri gre rediteljem za vsakega otroka z draginjsko doklado vred mesečnih 150 dinarjev, ne gre oziroma ne pristojna za otroka po dovršenem 16. letu. V sled tega so jeli državnim nameštencem odtegovati draginjske doklade za otroke, ki so dosegli 16. leto, ne glede na to, ali je otrok preskrbljen ali ne. Celotno za več mesecev nazaj jim odtrgujejo te doklade mesečnih po 70 Din (namreč razliko med 150 in 80 Din). To se godi tudi tedaj, ko je otrok obrtni vajenec brez vsakega dohodka in ko ga morajo v vsem vzdrževati starši. — Ta praksa je povsem napačna, in ni niti v zmislu niti v duhu zakona, ki predvideva redne rodbinske doklade brez kakšne omejitve do otrokove polnoletnosti, to je brezpogojno do izpolnjenega 21. leta, če ni popred popolnoma preskrbljen. Ministrska odločba o draginjskih dokladah pa ne more biti in tudi ni de facto in ne de iure nič drugega nego integralen del zakona kot njegova izvršilna naredba, ki torej ne more biti v protislovju z zakonom samim, in ne more biti vsled tega nikakega dvoma, da se mora točka 1. člena 10. ministrske odločbe o draginjskih dokladah, ki pravi, da ne gre razlika 70 Din mesečno za otroka po dovršenem 16. letu, tolmačiti pač tako, da velja starostna meja 16 let, na splošno le tedaj, če niso dane nikake druge — v naslednjih točkah navedenega člena taksativno našteje izjeme, če nima otrok premoženja ali dohodkov, ki presegajo skupno rodbinsko in draginjsko doklado. V konkretnem primeru, ko gre za trgovskega ali obrtnega vajenca (učenca), pa pravi točka 5. večkrat navedene ministrske odločbe, da ne gre razlika (mesečnih 70 Din) za otroka, ki vstopi v trgovino, v obrt ali podjetje kot učenec ali vajenec, pa ga vzdržuje delodajalec brez nagrade. Za slepa je torej jasno, da je s to določbo omejena odnosno derogirana določba točke 1., ki le na splošno stavlja starostno mejo otrokovo na 16 let, če niso dani pogoji ali dane izjeme po naslednjih točkah. — Ali pozitivno povedano: Če trgovskega ali obrtnega vajenca (učenca) ne vzdržuje delodajalec, temveč ga morajo vzdrževati reditelji sami, sledi iz tega neizpodbitno, da gre starišem celotna rodbinska doklada z razliko (draginjsko doklado) vred toliko časa, dokler traja uk in ne doseže vajenec samostojne plače, torej tudi 21. leta, kakor določa zakon glede redne rodbinske doklade, če traja otrokovo vajeništvo do te dobe.

Kot postranski moment prihaja v poštev tudi ta, da je vsak obrtni vajenec obvezno dolžan, da se šola na obrtno-nadaljevalni šoli, in mu že vsled tega priči celotna doklada mesečnih 150 Din. — Tako in nič drugače se mora interpretirati ministrska določba o draginjskih dokladah v zvezi z zakonom. Zadeva je načelne važnosti, zato smo se nekoliko obširneje bavili z njo. Želimo le, da se poglobe v duha zakona in odločbe tudi oni krogi, ki odločajo o odmerah prejemkov ubogih, z otroci oblagodarjenih državnih uslužbencev in jim ne odtrgujejo njihovih pravic. Ne mrtva črka, duh in namen zakonov in naredb je, ki jih oživlja.

— Reparski napad sredi Novega mesta. V petek 27. t. m. zvečer ob pol 8. se je vračala domov trafikantinja vdova Terezija Haider iz svoje trafike na desnem bregu Krke iz Novega

mesta v Kandijo. Imela je s seboj v torbici večjo vsoto denarja, čez 22.000 K, ki ga je pripravila za prevzem tobaka. Ko je šla domov od mosta po ulici, ki pelje ob južni strani Rokodelskega doma na Breg, jo prime nenadoma v temi nek moški za usta, jo položi na tla, vzame ji torbico z denarjem in zbeži preko skal na pot ob Krki. Haiderjeva je sicer takoj klicala na pomoč, a ropar je v temi zlahka izginil. — Ze sredi mesta ne bo človek več varen! Hitro napredujemo. O storilecu zaenkrat še ni nobenega sledu.

— Cepilni tečaj za vinogradnike. Pri državni kmetijski šoli na Grmu (Novo mesto) se vrši v ponedeljek, dne 6. aprila enodnevni cepilni tečaj, na katerem se vinogradniki lahko izučijo v suhem cepljenju in stratificiranju trt. Pričetek ob 9. uri. Zjutraj. Vstop prost.

— Slovenska dijaška zadruga v Pragi (Praha II, Legerova 42) je te dni naslovila na slovensko javnost več prošnji, da podpre z malim prispevkom slovenske visokošolce v zlati Pragi in tako omogoči, da dovršijo, ozir. nadaljujejo svoje študije ter vzdržujejo češko-jugoslovanske kulturne stike. Vsak dar se hvalježno sprejme (račun pri Ljubljanski kreditni banki).

— Preklicana uradna naredba. V zmislni poštne ministrske naredbe št. 57.858 z dne 4. septembra 1924 so odškodninske zahteve za izgubljene poštne pakete ali iz njih neznano kam prešle predmete odslej proste kolkovine, ki je znašala dva dinarja.

— Umrli je v Osijeku gledališki igralec Milivoj Barbarić, star 64 let. Tekom let je deloval na belgradskem, zagrebškem, osješkem in novosadskem gledališču.

— Izsledeni vlomilci. V noči od 2. na 3. februarja 1925 so na osebnem kolodvoru v Trbovljah vlomili v železniški voz tedaj neznan storilec in ukradli 77 kg usnja, vrednega 27.900 K. Usnje je bilo last Ivana Bergerja iz Trbovelj. Po neumornem trudu orožništva sta našla gg. Čopi in Ogrinc dne 28. t. m. v nekem hlevu približno 1 m globoko v zemlji zakopano ukradeno usnje. To tavino sta izvršila dva železniška delavca Jančar in Rakar, ki sta tavino že priznala. Za to marljivo in uspešno delo zaslužijo naši orožniki vse priznanje.

— Požar v Splitu. Minolo soboto ponoči je v Jadranski ulici v Splitu do tal zgorela hiša, v kateri je bila restavracija pri »Belem orlu«. Družine iz zgornjega nastropja so v zadnjem hipu rešili skozi okno. 15 letni kuhinjski pomočnik Mate Gotovac je v svoji sobici zgorel.

— Redka riba. Dubrovniški ribiči so te dni ujeli tri kilometre južno od Lokroma redko ribo »zuko«. Riba je slična morski mački; velika je 2 in pol metra in čez 100 kg težka. Ima veliko in prostrano žrelo ter velike zelenkaste oči, ki se svetijo kakor dragulji. Ribo so najprej kazali proti vstopninai, nato pa jo odrli in meso prodali v ribarnici.

— Nove aretacije v Zagrebu. Zagrebška policija je izvršila celo vrsto novih hišnih preiskav pri članih Delavske organizacije in aretirala urednika lista »Radnik« Ivana Krdelja in 10 mlajših delavcev.

— Samomor. Minolo soboto popoldne se je v Zagrebu ustrelila 20 letna dijakinja Štefica Tomerlija, hčerka višjega oficijala na zagrebški pokrajinski upravi. Bila je pridna dijakinja, a zadnji čas je postala tiha in otožna. Vzrok samomora je bila menda nesrečna ljubezen.

— Odbor za polaganje sodno-odvetniških izpitov. Pravosodni minister je podpisal rešitev o imenovanju članov odbora za polaganje sodno-odvetniških izpitov. Predsednik odbora je Mihajlo Jovanović, predsednik kasacijskega sodišča v Belgradu, tajnik pa Radoslav Bogdanović, načelnik kabineta v prosvetnem ministstvu.

— Pospešitev pristaniških in železniških zgradb v dalmatinskih lukah. Te dni pregleduje dalmatinske luke komisija vseh prizadetih oblasti in korporacij, da dožene, katere zgradbe so v lukah in na železniških postajah najbolj nujne. S temi najnujnejšimi deli naj bi se nato takoj začelo.

— Izpolnitev pristanišča v Novem Sadu. Češkoslovaško parobrodno društvo, ki ima v Novem Sadu svojo podružnico, je novosadskemu občinskemu svetu poslalo ponudbo, da mu mesto odstopi na donavski obali potrebni svet za zgradbo skladišč in drugih posloplj, društvo bo pa potem ta del obrežja uravnalo kot moderno pristanišče in zgradilo tudi zvezo z železnico. Ponudbo smatrajo za ugodno in se bo pečal z njo občinski svet.

— Z »Neosan«-kremo dosežete trajen blesk obutve, ki se tudi v mokroti ne spreminj.

— Ugoden nakup vsakovrstnih oblačil lastnega izdelka v razni kakovosti za gospode, dečke in otroke Vam nudi edino Konfekcijska tovarna Fran Derenda & Cie., Ljubljana. Prepričajte se o nizkih cenah ter si ogledite bogato zalogo na Erjavčevi cesti 2 (nasproti Dramskega gledališča v neposredni bližini Nunske cerkve). 2103

Pomagajte štediti

vašim znancom in prijateljem. Svetujte jim vendar, naj se ne oblačijo tako drago in nemoderano. Povejte jim, da se ceno in najmoderneje preskrbijo z oblačili pri trvdki

DRAGO SCHWAB — LJUBLJANA.

Iz Koroške.

k Boj za pametno šolo na Koroškem. Pod tem naslovom prinaša zadnji »Koroški Slovenec« daljši članek, v katerem podaja zgodovino slovenskih šolskih bojev na Koroškem od l. 1869. do danes. Zanimivo je, kar poroča o šolskih uspehih v kratki dobi jugoslovanske zasedbe: »Po vojni, za časa zasedbe, smo malo okusili, kakšna dobrota je šola na podlagi materinega jezika. V kratkem času so se dosegli neverjetno lepi uspehi, ki se pri mladini še danes poznajo. To dobroto so nam tudi Nemci obljubovali, ako ozemlje pripade Avstriji. Ko smo šlišali še slovesne obljube ob priliki prevzetja cone A v avstrijsko upravo, smo bili prepričani, da nam bo nova Avstrija dala, za kar smo se v stari zaman borili, da nam bo našo najvažnejšo zahtevo izpolnila in da se bomo tako lahko vživeli v nove razmere. A ko so nas Nemci enkrat imeli, so pozabili na svoje obljube in mi Slovenci smo morali boj za svojo dečo znova začeti. Pa že prvi početki tega boja so pokazali, da nas deželna vlada naravnost zasmehuje. Na šolo v St. Rupertu (ki so jo prej vodile šolske sestre) je imenoval neko slamnato osebo in s tem odbil starše. Ponemčevalno imamo itak že dovolj, čemu še eno novo; naj tedaj pade, smo si mislili, in boj začeli iznova.« — Potem se peča člankar z znanim odgovorom zveznega kancelerja dr. Rameka na izjave jugoslovanske vlade ter pravi: »Kanceler je zamolčal, da se bojujemo proti utrakvističnim šolam že 55 let, kar gotovo kaže, kako so praktične in priljubljene, zamolčal je, da je v slovenskem ozemlju okoli 15 izključno nemških šol, zamolčal je, da se na utrakvističnih šolah samo par mesecev poučuje slovensko, kolikor se mora, da otroci sploh učitelja razumejo, da se slovensko piše in bere samo nekaj mesecev prvega šolskega leta, zamolčal je, da so zato iznašli jugoslovansko iredento, da morejo svoje postopanje v St. Rupertu vsaj opravičevati. Vlada dobro ve, da ni večje želje slovenskega ljudstva okoli St. Ruperta, kot da poučujejo spet šolske sestre, kakor so do plebiscita dolga poučevale. Dež. vlada je vse storila, da starši njihovi šoli ne zaupajo svojih otrok. In tako se je tudi zgodilo. Naj smejo poučevati šolske sestre, pa bo takoj dovolj otrok! Isto je v St. Jakobu.«

Iz Štajerske.

š Duhovniške vesti. V Belgrad za rimsko-katoliškega kaplana pride g. A. Medved, kaplan v Teharjih pri Celju. Na Teharje pa je imenovan g. Pavel Vesenjak, kaplan v Ločah pri Konjicah. — Za župnega upravitelja pri Sv. Jurju ob Pesnici je imenovan g. Ernest Terstenjak, bivši vojni kurat. Dosedanji župnik pri Sv. Jurju g. Fr. Spindler je prevzel župnijo Sv. Lovrenc na Dravskem polju. — G. I. Zdravec v St. Lovrencu n. Dr. p. je stopil v stalni pokoj.

š Imenovanje. G. dr. Radovan Brenčič, policijski komisar pri obmejni policiji v Mariboru je postavljen za vodjo obmejnega pol. želez. komisarijata v Gornji Radgoni.

š Za župana v Pobrežju pri Mariboru je bil izvoljen g. Karol Steržina, posestnik in strojni stavec v Cirilovi tiskarni. Dosedanji župan te velike občine g. Zelesinger je moral odstopiti, ker je uslužben pri drž. železnici.

š Osebnost. Gosp. Franjo Repič, bivši kontrolor južne železnice, sedaj ravnatelj železničarske šole v Belgradu, je vpisan kot slušatelj na filozofski fakulteti v Belgradu. Gospod Repič je rojak iz Goriške in znan kot iskren narodnjak.

š Zahvala mariborskih trgovcev. Iz vrst slovenskih trgovcev v Mariboru smo prejeli: Pristaši samostalne demokratske stranke v Mariboru, posebno naš g. Vilko Weixl, trdi, da bo Žerjav rešil nas trgovce gospodarskega propada. Tudi jaz sem potreboval kredita 50 tisoč. Nekdo od Weixlove družbe mi svetuje, obrni se na Mohoriča in Žerjava, pa ti bo Narodna banka takoj dala zaželeno posojilo. Storiš sem tako. Od tega, kar sem prosil, sta minila že dobra dva meseca, a odgovor je došel šele danes 20. marca. Odgovorili so mi, da za Slovenijo »nema kredita«. Istočasno pa imajo po gotovi protekciji visoke kredite od Narodne banke Scherbaum, Franz, Götz, Kiffmann, Derwuschek, Šoštarčič, Freund, Berg itd. Da, da, taka je v praksi ljubezen in naklonjenost samostojnih demokratov napram nam srednjim in malim trgovcem in obrtnikom. V Narodno banko se steka državni denar ter vloge občin, depozitnih zavodov, poštne hranilnice itd. Sam naš denar je to! Naši slovenski kraji se strašno eksploatirajo, mi finančno propadamo, a v Belgradu si za naš denar zidajo nebrot visokih palač. G. urednik! Prav nič vam ni treba verjeti, da smo mariborski trgovci na strani Weixla za Pivka in Mohoriča! Tistih par Šoštarčičev, Weixlov, Kravosov in Vahtarjev nič ne pomeni. Saj mi znamo, zakaj ti ljudje morajo biti za Žerjavovo stranko. Morajo, sicer...! Pomislite g. urednik! V Mariboru se vsak dan množijo konkurzi in poravnave. Večina prizadetih so žrtve gotovih nesolidnih ljudi. S prstom kažejo na temi ljudmi, ki so pristaši SDS. Sedaj so torej še odvzeli Sloveniji rezerve poštne hranilnice v Ljubljani in te milijone rekvirirali za centralo. Hvala Vam, hvala, gospodje od samostalne demokratske in velesrbske ra-

dikalne stranke! Hvala Vam centralisti! Mi Vas ne bomo pozabili!

Š Na novi državni cesti Sv. Rj—Velka se je letošnje spomlad spazil veliki del nove zgradbe. V nevarnosti je celo hiša enega posestnika.

Š Za začasnega profesorja-veroučitelja na državni gimnaziji v Mariboru je imenovan na mesto rajnega dr. Medveda gosp. Pavel Živortnik.

Š K za mesto Maribor je SLS ustanovila lastno tajništvo, ki se nahaja v društveni sobi na Koroški cesti št. 1 (pritličje). Uradne ure so vsako nedeljo dopoldne od 9. do 12., vsak ponedeljek, četrtek in sobota od 3. do 6. ure popoldne.

Š Petletnica mariborske podružnice Jugoslovenske Matice se praznuje na letošnjem običnem zboru, ki se vrši v torek 31. t. m. v restavracijskih prostorih Narodnega doma ob 20. uri. Pred oficijelnim običnim zborom podajo situacijska poročila o neosvojenih domovini sledeči gg.: prof. Ribarič o Istri in Trstu, dr. Kotnik o Koroški in g. Zorzut o Gorški. — Odbor.

Iz Primorske.

p Svitanje. Ob zadnjem govoru poslanca dr. Besednjaka v rimski poslanski zbornici so padli z vladnih klopi in iz vrst fašistovske večine tako nezmisljeni, malenkostno zagrizeni medklici in je minister sam v svojem odgovoru zavzel tako tesnosrčno stališče, da je italijanska javnost sama mučno občutila nizko stopnjo, na kateri se je ob tej priliki pokazal italijanski parlament. »Frontier« se je zdelo potrebno, da izpregovori o tem odkrito besedo, a njen članek (ki ga je napisal Federico Pagnacco) je z daljšim lastnim uvodom ponatnil tudi »Piccolo«. Oba lista naglašata, da morajo začeti Italijani manjšinsko vprašanje motriti s širših vidikov. Pagnacco opozarja, kako smešen je strah, da bi moglo pičlih 600.000 Slovanov in Nemcev tvoriti tako nevarnost za 40 milijonov Italijanov, za katerimi stoji država z vso svojo močjo in ustanovami, s sodišči, šolami in vojsko, ki so vse čudoviti pospeševalci asimilacije. Pač pa bi ti drugodni drobci utegnili postati Italiji silno nevarni tedaj, ako se med njimi razvije irendenta, ki bi te naslanjala na Nemčijo in Jugoslavijo. Tedaj bi bila italijanska zunanja politika za desetletja priklenjena na severno-vzhodno fronto, namesto da bi se posvečala dalekosežnejšim problemom evropske in svetovne politike. Najzvestejša sestra irendentizma pa je nestrpnost, ki se izraža v pregonjanju in zatiranju. Zato mora Italija svojo politiko nasproti narodnim manjšinam izpremeniti in zavzeti nasproti njim stališče pametne tolerance in pravičnosti. Slovani in Nemci naj dobe šole z maternim učnim jezikom in naj se smatrajo v vsakem oziru kot italijanski državljani kakor vsi drugi. — Seveda tudi Pagnacco ne pozablja na političljančenje in ga nikakor ne odklanja; opozarja le, da je treba ta proces prepustiti času in naravnemu razvoju, ne pa ga forsirati na škodo Italije same. Na vsak način se vidi, da Italijani sami izprevidevajo, da se dosedanje barbarsko ravnanje nasproti manjšinam ne da zagovarjati ne vzdržati.

p Zvišanje plač državnim nameščencem, duhovnikom in upokojencem. Ministrski svet, ki se je sešel v nedeljo pod predsedstvom ministrskega predsednika Mussolinija, je sprejel sklep, glasom katerega se zvišajo plače vsem državnim nameščencem, duhovnikom in upokojencem. Zvišanja bodo deležni tudi upokojenci bivšega avstroogrskega režima. Vsega skup bo deležnih zvišanja plač: 512.000 državnih uradnikov in uslužbencev (vštevši železniško osebje), 85.000 učiteljev, 23.000 poštejskih poštinih uslužbencev, 178.000 upokojencev iz osvobodilnih vojn in 28.000 duhovnikov, skupaj tedaj 826.000 oseb. V pokritje novih stroškov bo vlada med drugim zvišala železniške tarife, posebno za blagovni promet, izvemši najsplošnejša živila.

p Tržaški Lloyd uvede novo zvezo z Dalmacijo. Tržaški Lloyd naznanja, da uvede z dnem 8. aprila t. l. novo brzo zvezo z Zadrom, Splitom in Gružem.

pr Rdeči most v Trstu. V Trstu so podrli takozvani Rdeči most (Ponte rosso). Zgrajen je bil leta 1832. Na njegovem mestu bodo zgradili nov most iz železobetona.

— Postojnska jama. Od 15. maja do 15. junija in v vsem septembru dovoljujejo italijanske železnice obiskovalcem Postojnske jame za 40-odstotkov znižano vožnjo. Lani je obiskalo jame 100.000 ljudi.

Naznanila.

Prof. René Martel bo predaval danes ob 4 popoldne v Jakopičevem paviljonu o francoski grafiki XIX. stoletja v francoskem jeziku, nakar bo podal univerzitetni profesor dr. Izidor Cankar vsebino predavanja v slovenščini. Vabimo ljubitelje umetnosti, da se te prireditve udeležijo v obilnem številu, zlasti ker je razstava danes pomnožena z dvajsetimi novimi umetninami.

Predavanje v »Pravniku«. V četrtek, dne 2. aprila bo predaval na sestanku društva »Pravniki« dr. Milan Jur. fakultete dr. Milan Škerij, o predmetu: Letalsko pravo. Predavanje se bo vršilo v dvorani št. 79, prvo

nadstropje deželnega sodišča in se prične točno ob pol šestih popoldne. Društveniki se vabijo k obilni udeležbi, prijatelji dobrodošli.

Jackie Coogan zopet v Ljubljani V svojem najsijajnejšem filmu »Peck's Bad Boy — Peckov porednež« v Mladinskem kinu na Kodeljevem. Mladinske predstave ob pol petih popoldne. Druga predstava vsak večer ob pol osmih. Samo še tri dni!

Pevski zbor Glasbene Matice. Ta in prihodnji teden se vrše detajlne vaje v tem-le redu: Torek in četrtek ob 18. uri 15 min. alt, ob 20. uri bas. Sreda in petek ob 18. uri 15 min. sopran, ob 20. uri tenor. Prosimo točne in polnoštevilne udeležbe. — Odbor.

Predavanje o zdravstvu. Drugo predavanje, ki ga priredi v okviru »Ljudske visoke šole« zdravniško društvo v Ljubljani, se vrši danes v torek, dne 31. t. m. ob 6. zvečer v veliki dvorani na univerzi. Predava g. dr. M. Ambrožič, šef zavoda za socialno-higijensko zaščito dece, o predmetu: Socialno-higijenska zaščita dece. Na to aktualno predavanje vabimo našo javnost, zlasti še naše matere in vzgojiteljice mladine.

Hitite, da pridete na vrsto

Na mnogostransko željo se podaljša prodaja manufakturnega blaga pri podružnici »Oblačilnice« na Dunajski cesti št. 20 nepreklicno samo še za mesec april. Nato se podružnica opusti in ne bo več mogoče kupiti po znatno nižjih cenah. — Obenem se priporoča, da si ogledate bogato in krasno zalogo pri centrali »OBLAČILNICE« na Miklošičevi cesti št. 7. 2043

Iz Ljubljane.

Ij Konvenciat katehetov v sredo 1. aprila popoldne ob petih v posvetovalnici Jugoslov. tiskarne. Knjiga, ki je v delu, zahteva večkratnih sestankov. — Odbor vljudno vabi.

Ij Konstatiramo, da načelnik gremija trgovcev g. Štupica do danes še ni sklical izrednega običnega zbora, čeprav je to zahtevalo predpisano število članov ljublj. gremija. Pač pa se je skril za obrtno oblast in s tem pogazil avtonomijo gremija. Trgovci, zapomnite si, kako škodi Vaš načelnik Vaše v zakonu in pravih razidih zamajene pravice!

Ij Razdelitev mesta Ljubljane na dva ometalna okraja. Ministrstvo trgovine in industrije, oddelek v likvidaciji v Ljubljani je ukinilo razdelitev mesta Ljubljane na 10 dimnikarskih ometalnih okrajev ter je z veljavnostjo izza 1. aprila 1925 do preklica razdelilo mesto samo na dva ometalna okraja. Meje okrajev in imena za vsak okraj upravičenih dimnikarskih mojstrov so razvidna iz razglašila, ki je nabit na magistratni deski.

Ij Umrli so v Ljubljani: Marija Tekavčič, prokuristova žena, 66 let. — Barbara Lesjak, kočarjeva žena, 55 let. — Fran Bizjak, poslovodja, 27 let. — Anton Prijatelj, posestnik, 68 let. — Betka Tušek, posestničina hči, 18 let. — Janez Fijavž, krojaški mojster, 46 let.

Ij Vinska klet restavracije Ljubljanski dvor. Kot izpopolnitev celotne restavracije se danes otvori vinska klet, kjer se bodo točila doletenja vina Prijatelja in druga izborna vina. Mrzla in gorka jedila, morske ribe in specialitete na razpolago. Klet je jako prostrana, zračna in udobna. Oglejte si jo!

Ij Za delavca Rudolfa Juvana je neimenovana gospa darovala 100 Din, za kar se ji on in rodbina iskreno zahvaljuje.

Iz katoliškega sveta.

Mednarodna unija katoliških telovadnih društev je imela prošli teden svoje letno zborovanje v Parizu. Zastopane so bile: Belgija, Nizozemska, Švica, Italija, Češkoslovaška, Luxembourg, Francija in Jugoslavija. Po prečitanih raznih poročilih se je dognalo, da ima Belgija 300 društev s 20.000 člani, Nizozemska 134 društev s 5000 člani, enako Švica 5000 članov, Italija 400 društev s 40.000 člani. Jugoslavija 294 društev s 140.000 člani, Češkoslovaška 1200 društev s 140.000 člani in Francija 2200 društev s 300.000 člani. Za nov vstop v unijo sta prošile Avstrija in Hrvaška. Zborovanje je sklenilo, da se ustanovi mednarodni telovadni časopis in organizira mednarodni šampionat. Prihodnja mednarodna telovadna tekma se bo vršila septembra 1926 v Rimu. Zborovanje je pohvalilo razvoj atletike in nogometa v Švici, na Nizozemskem, v Italiji in Franciji. Novo vodstvo unie je sestavljeno na sledeči način: g. Van de Kerkhove (Belgija), predsednik; g. Hebrard (Francija) in František Svarcera (Češkoslovaška), podpredsednika, g. Thibaudeau (Francija), glavni tajnik.

Katoliški socialni teden v Ženevi (Švica) se je končal z velikim uspehom. Ob sklepu zasedanja je govoril g. prof. Crétinon o liberalizmu, ki je vir gnarhije v gospodarskem življenju. Mgr. Bresson, ženevski škof, je govoril o potrebi krščansko-socialnega gibanja. Zelo številni člani švicarskih katoliških organizacij so prisostvovali predavanjem.

Novi španski kardinali. V tajnem konsistoriju je sv. Oče 30. marca imenoval kardinalom dva španska prelata. Prvi je Mgr. Casanova y Marzol, nadškof grenadski, drugi pa Mgr. Plun-dain y Esteban, nadškof sevillski. To imenovanje bo dvignilo število španskih kardinalov na 52. Prvi novih kardinalov ima 71, drugi pa 63 let.

Po svetu.

sv Palača nedavno tega umrlega »bakrenega kralja« Clarka in Rockefeller. Dne 3. t. m. umrl ameriški »bakreni kralj« Clark je sedel v Newyoriku palači, da malo ali pa nič takih. To je sedem nadstropna palača, ki ima 131 sob, 30 kopalnih sob, bazen za plavanje, umetniško galerijo, plesno dvorano ter vrt na strehi. V galeriji so dragocene slike, za katere je dal Clark več kakor 2 milijona dolarjev, in samo preproge so stale milijon dolarjev. Ko je šel nekda milijarder Rockefeller krog te palače, je baje svojemu spremljevalcu pripomnil: »Kje dobe ljudje toliko denarja, da si morejo postaviti tako palačo?« — »E, gospod Rockefeller,« je odgovoril spremljevalec, »pa menda vendar ne mislite, da morate imeti Vi ves denar, kar ga je na svetu?« In Rockefeller je molčal.

sv Najdražji zemljevid na svetu. Najdragocenejši zemljevid na svetu je brez vsakega dvoma zemljevid Francije, shranjen v muzeju v Louvru v Parizu. Poglavitna snov, iz katere je izdelan, je kar mogoče uglajen jaspis. Glavna mesta francoske dežele so zaznamovana z dragimi kamni in njih imena označena z zlatimi črkami. Reke tvorijo pasovi iz platine in meje 87 departamentov so zaznamovane z majhnimi dragulji. Zemljevid je bil izgotovljen na Ruskem in ga je ruski car Franciji podaril, ko so bili prijateljski odnosi obeh držav največji. Kljub temu, da meri zemljevid jedva štirijarski meter, se ceni njegova vrednost vendar na pet milijonov.

sv Kadeži Metuzalem. V Ameriki pripravljajo vojsko proti nikotinu. Začeli so tako kakor svojčas proti alkoholu, dežela je preplavljena s spisi in diagrami o škodljivosti tobaka. Pa ti pride doktor Jozna Singer-Holstead, ki je pred kratkim s svojo 97 letno soprogo praznoval svoj 107. rojstni dan, in ti reče, da alkohola sicer ne uživa in da prav malo je, da je pa v zadnjih devetdesetih letih skoraj neprestano kadil. Kdor ameriško agitacijo pozna, si bo mislil, da so prijatelji nikotina tega Metuzalema nalašč poklicali in ga svetu predstavili kot dokaz, da nikotin ni samo neškodljiv, temveč da celo življenje podaljša. Zlasti tovarnarji smotk in posestniki tobaknih plantaž so ga v oblake pohvalnega dima kar zavili, spominjajo se usode, ki je doletela ameriške pivovarje in izdelovalce žganja. Kdor pozna moč ženske organizacije v Ameriki (ženske najbolj agitirajo proti tobaku) in pa ogromni pritisk javnega mnenja, bo pač dvomil, da bi stari ošak nasprotnike kajenja prepričal ali pomiril. Seveda prepoved ne bo tako hitra, da bi dr. Singer na svoj 108. rojstni dan bil brez smotke; a boj proti zastrupljenju je v Ameriki tako hud, da se bodo morali tihotapei v bodoče poleg alkohola založiti tudi s cigaretami. Kako močen in zdrav bo ameriški narod, in se moramo kar vprašati, kam bodo šli Amerikanci z vsem svojim zdravjem in prihranjenim denarjem. Ameriška statistika nam pa pravi, da v Ameriki število zločinov, ločenih zakonov itd. kljub alkoholni prepovedi rapidno raste, kljub vse križarskim vojskam, prepovedim in zasledovanju. Kako je to? Če bo agitacija proti nikotinu uspešna, bo prestopke še težji kakor pri alkoholikih. Kadivca takoj čutiš, odposlanke tobakovih nasprotnic bodo kot detektivke preiskale vsa stanovanja, bodo opazile najmanjši tobaki dim. In kadivci se bodo pred besnimi nasprotnicami morali po zgledu prvih kristjanov zateči v katacombe in bodo s povešeno glavo premišljevali tam o človeškem pravu in o svoboščinah državljanov. Morebiti bo visela v njih votlinah slika Jozne Singerja, kadečega Metuzalema, zaščitnika kadečih zločincev; ženska zveza tobakovih nasprotnic bo pa neizprosno proklinjala starca, ki že devetdeset let vrši samomor, z zlobno trmo, neprestano in vsako uro.

sv Centralna kurjava in razsvetljava za vso Anglesko. V Londonu so se posvetovali o novem zakonu, ki ga bodo predložili parlamentu v odobrenje. Govorili so o načrtu, kako bi vso Anglijo elektrizirali. Zednili so se, da bodo napravili v angleskem premogovnem okraju velikansko elektrarno, ki bo zalagala vso Anglijo s tokom. Izginile bodo dosedanje mestne in druge elektrarne, električno moč bodo vpeljali v vse gospodinjstvo in se bo vse električno kurilo in kuhalo. Lep načrt! In tudi drago ne bo. Treba bo napraviti še en korak, teoretično izračunjen kot možen, in težko vprašanje bo čisto rešeno: premogovnik bo moral počasi sam goriti oziroma tleti, plin bo odhajal v elektrarno, ta ga bo dajala kot tok naprej.

sv Smrtni žarki. Angleški izumitelj Grindell-Matthews jih je po enotenskem pogajanju prodal Zedinjenim državam. Angleži mu niso dosti ponudili. Sedaj je prišel nazaj v London, bo svoj laboratorij spraznil in bo šel za stalno v Ameriko.

sv Amerikanci v Evropi. Na stotisoče Amerikancev obišče vsako leto Evropo. Vsa civilizacija, avto in aero, vse skup se jim ne dopade tako kakor stara zgodovinska evropska tla. Samo 1. marca se je podalo iz Newyorškega pristanišča devet ladij z ameriški turisti v Evropo.

sv Natančni Turki. S strahom in grozo je turški minister za notranje zadeve slišal o razkošju, ki ga uganja prejšnje glavno mesto Carigrad. Provincialni svet v Carigradu je moral sestaviti posebno komisijo in ta komisija je izdelala zakon, ki ureja dovo-

ljene izdatke bogatih meščanov pri svatbah in drugih takih prireditvah. Zentn sme podariti nevesti samo en prstan, ki pa ne sme presegati svoto 20 turških funtov (600 Din). Druga poročnega darila ji sploh ne sme dati. Oprava mlade žene ne sme presegati dveh kril in toliko pohištva, kolikor ga je potrebna za opremo ene same sobe. Hrupno ženitovanje je prepovedano, gostom se sme postreči samo s sladkorčki in sirupom. V poročnem spremstvu sme biti samo pet voz ali avtomobilov. Tudi gostje ob rojstvu otroka so v bodoče prepovedane. Ubogi minister menda ja ne verjame, da se bodo ravnali Carigradčani po teh predpisih.

sv Češkoslovaški farmariji v Ameriki. — Splošno se je mislilo in se še misli, da gre do Slovaki delat po veliki večini v premogovnike in železarska podjetja in sicer najrajši v Pensilvanijo, Ohio in Indijano. Vobče je tudi malo znano, kako velik del južnovzhodnega dela ČSR je naseljen na farmah. Slovaki farmariji tvorijo svoje lastne naselbine. Med temi je naselbina, ki se je uspešno ustanovila in imenitno napreduje. Leži v državi Arkansasu in se naziva Slovaktown. Druga lepa naselbina je v Petersburgu v okraju Prince v južnovzhodnem delu države Virginije. Vazna je med drugimi tudi naselbina, ki se imenuje Masaryktown. Ta ej blizu Miami v državi Floridi. Zanimivo je dejstvo, da so slovake farmarske naselbine ustanovili po večini ljudje, ki so prej delali v premogovih jamah ali pa v jeklenarskih tvornicah. Ti so bili v svoji domaći deželi kmetiški ljudje. Pa ko so prispeli v Ameriko, so šli s trebuhom za kruhom najčešče v rudnike ali pa v železarska podjetja. Ko so si pa prisluzili in privarčevali dovolj dolarjev, so kupili svet in začeli na farmi živeti mirno poljedelsko življenje. Prvotna naselbina v Prince George County, Virginija, je štela približno 1200 Slovanov. Med temi je bilo 40 odstotkov Čehov in 60 odstotkov Slovakov. Ti marljivi ljudje so se oprijeli zidanja gospodarskih posloj ter obdelovanja zemlje, in ni trajalo dolgo, pa je dobila okolica čisto drugo lice. Prvotno so te farme prevzeli Slovaki kakor povsem izčrpana tla, ampak takšen češkoslovaški farmar je dobro vedel, kaj je zemlja vredna. Oživil jo je in si jo pripravljal za bodočnost svojo. Ondotni farmariji so sadili krompir, tobak ter peanuts na več kakor 90 odstotkov vsega svojega polja. V vladnem dokumentu izpod peresa Le Roy Hodgesa Senate Document 595 pod naslovom »Slavs on Southern Farms« pravi v svoji razpravi da je povsod, kamor so se naselili češkoslovaški farmariji, zemlja jako dobro obdelana in nadvse rodovitna. Pisatelj Hodges pravi tudi, da so Slovaki splošno jako pošteni in marljivi ljudje ter ne pridejo nikoli navskriž z državnimi kazenskimi zakoni. Ob 13. ljudskem štetju se je ugotovilo, da je bila nepismenost med Slovani v odnotnih pokrajinah procentualno manjša kakor med domačim prebivalstvom. Učitelji javnih šol dokazujejo, da so slovanski otroci pokazali veliko večjo nadarjenost in zanimanje kakor otroci drugih narodnosti. Hodges pravi dalje, da Čehi in Slovaki kažejo posebno sposobnost za poljedelstvo in farmarstvo in takega življa si Zedinjene države posebno žele. Pisatelj tega članka so se izrazili trgovci v Prince George, Dinwiddie in Chesterfield, da so prodali Čehoslovakom za tisoče in tisoče blaga, a so Slovani d o zadnjega dolarja vse pošteno plačali. V naselbini Masaryktown se danes marljivo dela in gotovo ne bo dolgo trajalo, pa bo vsepovsod rodovitno polje, kjer se je prej razprostirala pustinja.

sv Otroci — občinski svetniki. Ameriško mesto Cleveland (Ohio) je imelo tri ure in pol najmlajše občinsko zastopstvo na svetu. Prišlo je pa to tako-le: Vse srednje šole države so dale učencem ob isti uri enoinisto nalogo: Kaj bi naredil, če bi bil občinski svetovalec? Zmagovalci v tekmi so dobili pravico, da so sedeli enkrat ob zeleni mizi; določili so soboto, ko je občinska hiša do dvanajstih odprta in se navadno nič posebnega ne pripeti. Ob določenem času so prišli novi dostojanstveniki noter in so se usedli k mizi. Harry Peebles, ki je bil spisal najboljšo nalogo, je bil župan; star je 14 let. Drugi deček po vrsti je prevzel ravnanstvo varnostne službe, tretji tržno nadzorstvo itd. Točno opoldne so pa morali po triinpolurnem vladanju zopet odstopiti in stari občinski svet je prevzel posle. Vsi dečki so rekli, da bodo pozneje stopili v občinsko službo; tako se jim je dopadlo.

sv Indijska kneginja v letalu. Angleški letalec Cobham je bil pretekla teden v indijskem mestu Delhi. Tam sta se mudila neki indijski maharadža in njegova žena; izrazila je vročo željo, da bi se rada peljala v aeroplanu. Maharadža ji je dovolil, a morala je vstopiti izven letališča, kamor nihče ni prišel, globoko zastrta. Spremljal jo je angleški adjutant, ki je edini smel govoriti z njo. Pilotu je kazala hrbet. Dali so znamenje in privrkat se je dvignila indijska kneginja v zrak. Prišedši nazaj se Cobhamu ni pokazala, zahvalil za krasni užitek se je v njenem imenu angleški adjutant.

sv Židovsko vseučilišče v Jeruzalemu bo slovesno otvoril lord Balfour 1. aprila vprilo zastopnikov 23 vseučilišč. Lord Balfour je prvi rektor novega vseučilišča in bo imel tudi otvorilni govor.

Gospodarstvo.

Vprašanje naše pivovarske industrije.

Produkcija piva v naši državi je minimalna. Medtem ko producira Češkoslovaška okrog 7 milijonov hektolitrov piva letno, Avstrija pa 4 in pol milijone hektolitrov piva, producira naša država približno 800.000 hl pive letno, kar pomeni letno 6 in pol litrov na glavo vsakega prebivalca. Natančne statistike žalibog nimamo.

Da se varuje v prvi vrsti naša produkcija vina v naši državi je popolnoma pravilno. Toda glede pivovarske industrije nastopa država tako, da nikakor ni v interesu države same, ne v interesu producentov, ne konsumentov. Medtem ko je bil pred vojno prevoz piva uvrščen v izjemno tarifo 1 A, stoji sedaj v najdražji tarifi III. b. V Avstriji, Češkoslovaški in na Ogrskem je ta najvišja prevozna tarifa že davno odpravljena. Nasprotno, pri nas je povišana od 1923 dalje tovarnina za pivo za 100 odstotkov. Medtem ko se je cena piva od predvojne dobe povišala 12 kratni iznos, se je tovarnina za pivo na pivo n. pr. na progi Zagreb-Sušak povišala za petdesetkratni iznos nasproti predvojnemu stanju. Razlika med našo tovarnino in italijansko je ta, da odpremljajo pivovarne pivo za Sušak in hrvatske Primorje po italijanskih železnicah, ker je to cenejše kot po naših. Od tega sigurno nima dobička.

Pri tem pa pride v poštev tudi razlika trošarin na pivo med sprejemskimi in med Srbijo. Medtem ko se plačuje v prečanskih pokrajinah za 1° pivo 60 Din za hektoliter, a za 13 do 15° pivo od 65 do 75 Din na hektoliter, se plačuje v Srbiji samo 56 Din na hektoliter in to brez razlike na moč, odnosno kvaliteto piva. Pri nas morajo pivovarne takoj že pri produkciji plačati trošarino, v Srbiji pa šele takrat, ko je pivo stavljeno v promet, kar prihaja z ozirom na težke kreditne razmere precej v poštev. Za 21. jun. 1922 bi se morala tozadevna trošarina izjednačiti, pozneje je bil tozadevni zakon glede izjednačenja podaljšan do 1. aprila 1924, toda finančno ministrstvo še danes ne izvaja te zakonske določbe glede zakona.

Tako se tudi tukaj izvaja dvojna mera za nas in za Srbijo.

g Dvanajstine za štiri mesece. Zakonski projekt za dvanajstine je preračunan za mesece april, maj, junij in julij. Končna številka teh dvanajstin je 4.193.054.031 dinarjev.

g Kranjska industrijska družba. »N. Fr. Pr.« poroča, da je sklenila Kranjska industrijska družba prodati svoje škedenjske plavže italijanski družbi »Alti Forni ed Acciaierie della Venezia Giulia«.

g Kartel železne industrije. V teku prejšnjega tedna so se vršile na Dunaju pogajanja zastopnikov češkoslovaškega-avstrijskega železarskega kartela z zastopniki jugoslovanskih in nemških železaren. Pogajanja, ki so te nadaljevanja prejšnjih, so se zopet razbila in niso privedla do nobenih končnovoljnih rezultatov.

g Novi bankovci v Avstriji. Novi bankovci po 100 šillingov so bili v prejšnjem tednu dani v promet. Bankovce za 10, 20 in 1000 šillingov bodo izdali šele koncem julija, ker se ne morejo izdelati radi tehničnih težav tako.

g Svobodna devizna trgovina v Avstriji. Dne 27. marca je stopil v veljavo v Avstriji nov pravilnik za poslovanje z devizami, po katerem bodo pooblašeni posredniki in trgovci z devizami smeli svobodno trgovati z inostranimi devizami in valutami. Tečaj bo, kakor tudi dosedaj, ugotavljala Nar. banka.

Veleselj v Poznanju. V Poznanju (Poljska) se vrši mednarodni vzorčni veleselj od 3. do 10. maja t. l.

Borze.

30. marca 1925.

DENAR.

Curih. Belgrad 8.32½ (8.30), Budimpešta 0.0072 (0.0072), Berlin 123.50 (123.50), Italija 21.20 (21.22), London 2477 (2479), New York 518.50 (518.60), Pariz 27.28 (27.35), Praga 15.37½ (15.37½), Dunaj 73 (73.05), Bukarešt 2.42½ (2.42½), Sofija 3.77½ (3.77½).

Zagreb. Italija 2.50—2.53 (2.56), London 290.05—293.05 (292½), New York 60.57—61.57 (62¼), Pariz 317½—322½ (332¼), Praga 1.8070—1.8370 (1.86), Dunaj 8.52—8.72 (8.82), Curih 11.77—11.87 (12.05).

Dunaj. Devize: Belgrad 11.53, Kodanj 129.20, London 33.88, Milan 29, New York 709.35, Pariz 37.36, Varšava 136.50. — Valute: dolarji 70775, angleški funt 33.72, francoski frank 37.37, lira 29, dinar 11.48, češkoslovaška krona 21.10.

Praga. Devize: lira 138.125, Zagreb 54.75, Pariz 178.25, London 161.675, New York 33.80.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Ljubljana. 7% investicijsko posojilo iz leta 1921. 62.50 (blago), 2½% državna renta za vojno škodo 156.50—156.50 (zaklj. 156.50), Celjska posojilnica, Celje, 210—212, Ljubljanska Kreditna banka, Ljubljana, 235—255, Merkantilna banka, Kočevje, 110—128, Prva hrvaška štedionica, Zagreb, 828—840, Kreditni

zavod za trg. in ind., Ljubljana, 190—200, Strojne tovarne in livarne, Ljubljana, 134 (blago), Trboveljska premogokopna družba, Ljubljana, 410—435, Združene papirnice Vevče 100—110, Nihag, d. d. za ind. i trg. drvom, Zagreb, 50 (denar), Stavbna družba, Ljubljana, 265—280.

Zagreb. Hrv. esk. banka, Zagreb, 104—106, Hrv. sveopća kred. banka, Zagreb, 104—105, Jugoslovenska banka, Zagreb, 100—101, Hrv. slav. zem. hip. banka, Zagreb, 57.75—59, Prva hrvatska štedionica, Zagreb, 830—840, Slavenska banka, Zagreb, 72, Dioničko društvo za eksploatacijo drva, Zagreb, 42—47, Hrv. slav. d. d. za ind. šečera, Osijek, 700, Gutman 450—470, Slavonija 175, Trboveljska premogokopna družba, Ljubljana, 415, 7% državno invest. pos. 63.50, Vojna odškodnina 161—162.50.

Dunaj. Alpine 395.000, Greinitz 138.500, Kranjska industrijska družba 473.000, Trboveljska premogokopna družba 421.000, Hrvatska esk. banka 117.000, Leykam 137.000, Hrvatsko-slav. dež. hip. banka 70.000, Mundus 850.000, Slavex 187.000, Slavonija 61.500.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Smrekove jelove deske, 20, 25, 30, 40 in 50 mm, monte, fco meja 575 (denar); hrastovi frizi, la, od 25 do 60, od 5 do 9 cm, fco meja, 1 vag. 1400 (zaklj. 1400); remeljni 60/60, 4 m dolž., 70/80, 80/80, 90/90, 100/100, 5—6 m dolžine, fco meja, 600 (blago); bukova drva, napolnuha, 1 m dolžine, cepanice, fco meja, 10 vag. 25 (zaklj. 25); bukovo oglje, la, vilano, fco meja, 118 (denar). — Žito in poljski pridelki: Pšenica Hard Winter 2, fco Postojna tranz., 2 vagona 486 (zaklj. 486); otrobi pšenični, domači, sred. debeli, fco Ljubljana, 220 (blago); otrobi pšenični, drobni, pol. pap., pol. juta vreče, fco Ljubljana, 205 (blago); koruza promptna, gar., fco Ljubljana, 215 (blago); koruza drobna, medijumska, par., Ljubljana, 240 (blago); koruza okrogla, prompt, fco medijumska post., 230 (blago); ajda siva, fco štajerska postaja, 287.50 (blago); fižol prepličar la, fco Ljubljana, 1 vag. 360 (360); fižol mandoion, fco Ljubljane, 300 (denar); krompir rdečkast, fco štajerska postaja, 140 (blago); krompir beli, fco štajerska postaja, 135 (blago); krompir rumeni, fco štajerska postaja, 110 (blago).

Novi Sad. Pšenica 455, koruza 175, za maj-junij 202.50, moka basis »0« 660, otrobi 175. Položaj nestalen.

Prosveta.

pr Simfonični koncert Glasbene Matice v Ljubljani. Debussyjeva mala suita za veliki orkester je druga programna točka simfoničnega koncerta, ki se vrši v četrtek dne 2. apr. t. l. Suita ima štiri stavke, ki so opremljeni s posameznimi naslovi. Prvi stavek »Na ladji« nam slika široko morskovo ravan, popolnoma mirno in na kateri plove ladja. V drugem stavku nam slika skladatelj slovesno razpoloženje pri slavnostnem sprevodu. Tretji stavek je v svojem prvem delu popolnoma prosta, fantastična oblika menuetta. Po vsebini je izredno nežna in zelo gracijozna, a v popolnem nasprotju z zadnjim stavkom te suite-baletom, ki nam v živahnem ritmu slika pestro vrvenje v plesni dvorani. V sredini tega stavka je lahek valček, ki je najbolj znan del cele koncertne suite. Delo je zložil slavni Francoz Debussy, ki je prvi uvedel v francosko glasbo izrazit nacionalni značaj. Začetek koncerta ob 8. uri zvečer. Predprodaja vstopnic v Matični knjižarni.

pr Orkestralni mladinski koncert. V sredo dne 1. aprila ob 6. uri zvečer se vrši mladinski koncert orkestralnega društva Glasbene Matice v Ljubljani. Pri tem mladinskem koncertu se izvajajo vsa ona dela za veliki orkester, ki se izvajajo dan pozneje na simfoničnem koncertu, in sicer: Handel: Concerto grosso; Debussy: Mala suita za veliki orkester in Beethoven: Simfonija št. 7, op. 92, A-dur. Koncert je namenjen izključno te mladini šolskih zavodov v Ljubljani ter vstop dovoljen, ako si vsak kupi spored, ki stane 3 Din in ki se prodaja v Matični knjižarni ali v sredo eno uro pred koncertom. Koncert se vrši v Unionski dvorani, začetek ob 6. uri zvečer.

pr Razstava francoske grafike XIX. stol. je bila slovesno otvorjena v nedeljo dopoldne v Jakopičevem paviljonu. Udeležilo se je mnogo odličnega občinstva, zastopniki tujih držav, rektor ljublj. vseučilišča, mestni gerent dr. Puc, veliki župan V. Baltič, mnogo umetnikov in drugi. Razstavo je otvoril vseuč. prof. dr. Iz. Cankar. Povdarjal je pomen te razstave zlasti z ozirom na vpliv in ozki stik francoske in slovenske umetnosti. Zasluga za razstavo gre v prvi vrsti g. vseuč. prof. Kartelu, ki je nato v francoskem jeziku pozdravil navzoče. V vznesenih besedah priznanja kulturnega dela Slovencev se je spominjal v prvi vrsti Ljubljane. Razstava obsega 72 razstavljenih del 19 franc. grafikov in nudi marsikaj lepega in poučnega.

pr Pevce. Ravnokar je izšla v pomnoženi obliki 3-4 številka tega pevskega glasila z naslednjo vsebino: St. Premrl: Dr. Josip Cerin. (Konec.) — H. Svetel: Pevce in razvoj zbrovske glasbe. — M. Bajuk: Narodna pesem v sekirčah. (Dalje.) — V. Vodopivec: Nekaj

o tamburicah. — Jak. Aljaž: Pevski spomini. (Dalje.) — Naši zbori. — Vestnik P. Z. — Nove skladbe. — Iz glasbenih listov. — Kronika. — Glasba na priloga prinaša dve nagrajeni skladbi: V. Vodopivec: Noč na Adriji. — P. H. Sattner: K polnočnici. — Pevce se naroča pri upravi, Miklošičeva cesta 7 v Ljubljani. Priporočamo ga vsem ljubiteljem lepega petja.

pr Krasotna izdaja Deželicevih »Znakov iz Katakomb«. Najboljše katoliško pesniško delo je zbirka pesmi »Zvuki iz katakomb« od dr. Velimira Deželića st., prvaka med katoliškimi pesniki in pisatelji. V teh prekrasnih pesmih nam pesnik dočarava like, momente in veličino krščanskih katakomb. Pred nami se razgrinja stari, poganski, zavratni, oholi Rim, pod katerim se zbirajo ljudje in poslušajo besede starega ribiča. Pesnikova fantazija nas s skladnim ritmom vodi po sledovih prvih krščanskih mučnikov na skalo, kjer je »na piramido prošlih boli postavil Odršenik svoj križ«. Te pesmi krščanskih mučnikov in zmagovalcev, izprepletene s čuvstvi in mislimi sedanosti, nas dvigajo, navdušujejo in krepe z nenavadno silo. Te pesmi se čudovito prilagajajo vsaki katoliški duši. A letos, ko je sveto leto in ko se vse oči obračajo v Rim, so »Zvuki iz katakomb« v krasotni izdaji najlepši dar prvaka katoliške poezije hrvatskemu narodu in Rimu. Delo je izšlo v založbi Pijevega društva v Zagrebu povodom pesnikove 60 letnice. To je po opremi in vsebini najlepša in najokusnejša knjiga hrvatske katoliške literature sploh in najlepši dar za veliko noč. Stane 50 Din, po pošti 2 D več. Naroča se pri Narodni Prosveti v Zagrebu, poštini predal 109.

pr »Hlapec Jernej« v italijanskem prevodu. V založništvu »Parnas« v Trstu je izšel te dni kot prva knjiga zbirke iz slovanskih književnosti italijanski prevod Cankarjevega »Hlapca Jerneja« pod naslovom: »Il servo Bortolo e il suo diritto — traduzione dallo sloveno di I. Regent e G. Sussek.« Knjiga je okusno opremljena in prinaša kratek predgovor in Cankarjevo sliko. Cena ji je 7 lir. Razen navadne izdaje je izšlo 100 izvodov v elegantni ilustrirani izdaji; posamezen izvod 30 lir. Založništvo naznanja, da izideta kot dva prihodnja zvezka gornje zbirke Pavla Popovića »Jugosl. književnost« in Cankarjeve »Podobe iz sanj«.

Narodno gledališče v Ljubljani.

DRAMA:

Začetek ob 8 zvečer.

Torek, 31. marca: Zaprtlo.
Sreda, 1. aprila: IZGUBLJENE DUŠE. Red F.
Četrtek, 2. aprila: VDOVA ROŠLINKA. D.
Petek, 3. aprila: Zaprtlo. (Generalna vaja.)
Sobota, 4. aprila: LIZISTRATA, premijera. Izven.

OPERA:

Začetek ob pol 8 zvečer.

Torek, 31. marca: DON PASQUALE. Red E.
Sreda, 1. aprila: DON JUAN. Red B.
Četrtek, 2. aprila: Zaprtlo.
Petek, 3. aprila: BOHEME. Red A.
Sobota, 4. aprila: MIGNON. Red C.

Ljudski oder v Ljubljani

sobota, 4. aprila ob 8. uri zvečer, nedelja, 5. aprila ob 3. uri popoldne, torek, 7. aprila ob 8. uri zvečer: PASIJON ali KRISTUSOVO TRPLJENJE IN SMRT. — Predprodaja vstopnic vsak dan od 5—7 popoldne v pisarni Ljudskega odra; čez dan pa v društveni nabavni zadrugi (Ljud. dom, I. nadst.). Ljubljansko občinstvo se naproša, da poseti po možnosti večerni predstavi v soboto in torek, ker je nedeljska popoldanska predstava določena predvsem za občinstvo z dežele in ljubljansko okolico.

Zanimivosti.

ZNAMENJE CIVILIZACIJE.

Dva popotnika sta že od jutra blodila po širni in pusti afriški pokrajini. Bila sta vsa v skrbeh, da jih ne bi zdaj divje zveri na enostaven način raztrgale in požrle, zdaj divjaki umorili in na kompliciran način spekli in pojedli. Sonce je ravno zahajalo. Tedaj je eden izmed njiju napel svoje zadnje sile in splezal na visoko skalo, odkoder se je moglo videti daleč po pokrajini. Komaj je pripezel na vrh, je zaklical ves vzradošen: »Tam, glej, tam! — Hvala Bogu; zopet sva med civiliziranimi ljudmi; tam stojijo — vislice...«

ZANIMIVE ŽIVALKE IZKOPINE V AFRIKI.

Izkopavanja berlinskega geološko-paleontološkega inštituta v bivši nemško-vzhodni Afriki so spravila na dan razen velikanske množice drugih reptilov tudi ostanke cele črede pravcatih pošasti, ki so jih krstili za »Kentrosaurus aethiopicus«. Žival je bila dolga »samo« 5 metrov in 2 metra visoka. S svojo velikostjo ne dosega sicer največjih dosedaj najdenih skeletov, pač pa jih presega po svoji konstrukciji. Posrečilo se je sestaviti celo okostje. Hrbtenica je v loku navzgor ukrivljena. Nosijo jo dve kratki sprednji in dve dolgi zadnji nogi; rep je dolg ter silno močan. Po hrbtu štrli dve vrsti mogočnih bodic, ki so bile v življenju pokrite z roženini ploščami ter dosego dolžino enega metra in čez. Reptil dela

vtis pravcatega zmaja in izgleda strahovito. Po opasnosti pa nikakor ni bil zmaj. Lobanja je v primeri z velikanskim truplom neverjetno majhna in konstrukcija okostja da sklepati, da je bila žival silno neokretna. Zobovje dokazuje, da je živala miroljubno od trave in paše. Bodičast oklep je imel edini cilj, da je ščitil kolos pred roparskimi napadi istočasno in istola živčnega velikega roparskega dinosaurija. Ogromni rep je služil živali najbrže zato, da se je mogla postaviti na zadnji nogi nogah po konci; radi njegove neokretnosti je izključeno, da bi bil mogel služiti kljub silnim in ostrim bodicem za orožje.

Nahajališče teh za znanost neprecenljivih ostankov leži sredi najnekulturnejšega afriškega ozemlja štiri do pet dni hoda od obale ob neznatnem griču Tendaguru. Posebno interesantno so razmere, ki so jih pri izkopavanju ugotovili. Nahajališče združuje na ozkem prostoru ostanke najmanj poldrug sto glav broječe črede teh živali vseh možnih starosti. Vse kaže, da je poginila čreda vsled vremenske katastrofe nenkrat. Težko razumljivo je le to, da leže vse te kosti popolnoma zmešane med seboj in da se mora iz tisočev kosov na kompliciran način poiskati skup spadajoče komade. Razen tega se nahajajo lobanja popolnoma zase daleč proč od najdišča, ravnotako noge, in raziskovalci so jih našli šele po trudapolnem iskanju.

ALI SO NA MARSU ŽIVA BITJA?

Pod tem naslovom je napisal francoski zvezdoslovec F. Lancelin v Echo de Paris stvaren članek, ki se v tem oziru precej razlikuje od drugih senzacijnih vesti. Lancelin piše:

Ko se je zadnjič prikazal planet Mars, avgusta in septembra 1924, so opazili na zvezdarni Lick v Ameriki zanimive prikazni in tako smo mogli proučevati skrivnostno zvezdo na podlagi precejšnega števila fotografij in risb. Opazovanja so se vršila z velikim refraktorjem 17,5 m in dobljene fotografije smo 16 krat povečali.

Dale so se spoznati sledeče potankosti: Na južnem polu planeta se nahaja temna pega in na levi te pege okrogel, bolj svetel prostor kot ostali pol. Na desni strani srednjega dela planeta je Eritrejsko morje zvezano s Solnčnim jezerom s širokim pasom posebne vrste, ki pa nikakor ne izgleda kot prekop. Avstralsko in Eritrejsko morje predstavljajo omrežje temnih lis, ki se razteza od zaliva Zore in zaliva Biserov do polarnih pokrajin. To omrežje je menda nadaljevanje kanalov in oaz severne polute.

Kanali nimajo točno omejenega obrežja, široki pa so najmanj 40 km. Temaj deli južne polute so modro-zelenkaste barve. Razni deli planeta so prav različne barve, ki se močno spreminjajo. Iz tega smemo sklepati, da se nahaja na Marsu vegetacija. Takoj pa je treba pripomniti, da mora za slučaj če ta vegetacija obstoja, biti čisto druge vrste, kot zemeljska vegetacija radi sline suše marsovega ozračja, radi razredčenja zraka in velikega kolebanja toplote.

Barve raznih »mori« se menjajo in prelivajo: eno se spreminja iz temno-karmine nastega v zeleno-modro, drugo iz rjavo-vijoličastega v lila in modrikasto ali celo rožnato.

Mars je mnogo bolj oddaljen od sonca kot naša zemlja in zato dobiiva v manjši meri kot mi tople solnčne žarke. Na Marsu bi potemtakem moralo biti zelo mraz, kar ne bi pospeševalo življenja. Toda temu ni tako. Zvezdoslovec Coblentz se je posrečilo konstruirati aparat, s katerim je celo lahko meril toploto posameznih delov Marsove površine. Našel je, da ima ta zvezda približno isto temperaturo kot naša zemlja: povprečno 15—18° C. Svetli deli imajo —15° do +7° C, temni deli +12° do +22° C.

Na Marsu je torej bolj toplo, kot bi bilo pričakovati. Razen tega pa vemo, da verhalva ta planet en in polkrat več toplote, ki jo dobiava od sonca, kot pa zemlja. Radi tega se ne smemo čuditi, da je gori tako toplo, kot pri nas.

Ker ima Mars zelo malo morij, malo oblaka in zelo prosojno ozračje, mora biti večina njegovega površja puščava in nikakor ne moremo zaenkrat odgovoriti na vprašanja, ali lahko pod takimi pogoji obstoja živa bitja. Vsekakor bi morala biti popolnoma drugače ustvarjena kot smo mi.

Turistika in sport.

Avto v Rusiji. Rusija potrebuje vsakovrstnih avtomobilov; a razlika med potrebo in možnostjo nabave je še zelo velika. Dve sta zlasti točki, ki sta prodajalcu avtomobilov v Rusiji na poti: komunistični pojem o lastnini in pa težavne prometne razmere. Na Ruskem je danes vse last države, vsa kupčija in trgovina je organizirana v takozvanih trustih, ki jih vodijo komisije ali pa posamezni komisarji. Noben uradnik, bankir, industrijec, trgovec itd. ni zasebni podjetnik zase, temveč samo komisar države. Če hoče kdo kupiti avto, mora najprvo napraviti prošnjo na sovjetsko trgovsko komisijo v Moskvi ali v Leningradu in mora v nji zlasti natančno povedati, za kaj si želi avto kupiti. Če smatrajo vzroke za težhte, dobi prošilec dovoljenje za nakup in njegovo prošnjo sporočijo ruski nakupovalni komisiji ali trgovski družbi v Berlinu, Londonu ali Rimu. Sovjetske trgovske agencije v označenih mestih mu nato avto preskrbijo. Kot za se b-

nik biti v Rusiji lastnik avtomobila je danes nemogoče. Za časa Lenina so bile omejitve zelo zrahljane in trgovina je cvetela skoraj kakor v času mira. Po Leninovi smrti so pa veliko trgovcev, ki so bili postali bogati, zaprli in jih poslali v Sibirijo, njih premoženje pa konfiscirali.

Nimamo statistike, koliko je v Rusiji avtomobilov, motorjev itd., sovjeti pa tudi ne vedo, koliko avtomobilov bodo letos potrebovali ali kupili. Površna cenitev govori o 25.000 uporabljivih avtomobilih in o 5000 do 7000 motorjih. Nekdanje »belec« armade so bile z avtomobili dobro opremljene; Denikin na primer je razpolagal z 2000 do 3000 tovornimi avti angleškega in francoskega proizvoda. Kolčak jih je imel pa še več. Večinoma so se jih polastili boljševiki, a danes je samo majhen del še poraben. Zato je danes prodaja avtomobilov v Rusijo kaj težka. In še dosti moraš kreditirati. Dostaj so boljševiki plačevali v inozemstvu deloma v gotovini, delomav četrtletnih obrokih potom kakšne nemške ali angleške banke. Nemške avtomobilne tovarne kreditirajo danes do osemnajst mesecev. Velike družbe imajo s Rusijo posebne dogovore; dobavijo ji stroje,

obleko, živila itd. in dobivajo za to kože, petrolej in drugo.

Za lahke avtomobile ni v Rusiji dosti potrebe. V prvi vrsti povprašujejo po težkih vozovih do 40 HP za osebni avto, za tovorni pa 45 do 60 HP. Ruske ceste zahtevajo, da so tla avtomobila visoko nad zemljo. Avtomobilno obratovanje se doslej v Rusiji ni rentiralo. Pred vojsko je poleg železnice posredoval promet konj, po vojski so nastale sicer nekatere avto-proge (tako Leningrad-Moskva), a splošno je promet nazadoval. Podnebne razmere so za avtopromet tudi resna ovira. Veliki mrz in slaba kakovost cest v severni Rusiji avto hitro zdelata, gumija je malo in drag je, tako tudi bencin. Danes vozijo po Rusiji večinoma starejši avti, ki ne naredijo dosti. O kakšni organizaciji avtomobilnega prometa ni govora, ga tudi pred vojsko ni bilo. Le malokateri Rus je izvežban mehanik, in le prav malo jih je, ki bi znali z avtomobilom ravnati. Seveda bo s časom boljše. Sedaj imajo najrajši »goseničaste« avtomobile, ki se ruskim cestnim in terenkim razmeram še najbolj prilagodijo. Sovjetski komisariat za ceste in občila je poslal v Zahodno Evropo delegacijo, ki naj se infor-

mira o pogojih velepoteznega nakupa motorjev, tovornih avtov in avtobusov. Tudi najpreštudirata gasilske naprave zahodneevropskih mest. Obenem prinaša evropskim avto-tovarnarjem povabilo za avtomobilno dirkanje, ki bo se vršilo od Leningrada čez Moskvo tja dol do Kavkaza. O tem bomo še pisali. Beremo, da je delegacija dobila pri francoskih tvrdkah ugodne pogoje in je že veliko naročila.

Veslaško mojstrstvo Evrope. Vojevalo se bo v letošnjem septembru v Pragi. Organizacijo je izročil lanski veslaški kongres, ki je zboroval v Curihu. Češkoslovaški oziroma Veslaški zvezi Češkoslovaške republike. Organizacijski odbor računa, da bo imel 200 tisoč češkoslovaških kron izdatkov; od teh jih pride okoli 150.000 na potno odškodovanje udeležencev. Da stroške pokrije, je naložila zveza za vsakega člana včlanjenih društev davek 10 Kč za leto 1924 in ravno toliko za 1925. Obenem je začela s prav obsežno agitacijo. Kakor smo v »Sportnem tedne« že poročali, je poklonil Masaryk nad 10.000 Kč. Kot gotovi udeležniki za evropsko mojstrstvo so se dosedaj oglasili Francozi, Holanci, Italijani, Švicarji in Čehoslovaki. Francija

je imenovala že pet delegatov za letni kongres Mednarodne veslaške zveze. Ali se bo Jugoslavija tudi udeležila?

Poizvedovanja.

Izgubila se je v nedeljo zvečer po predstavi v garderobi dramskega gledališča, na levi strani, denarnica s 300 K gotovine in invalidskimi dokumenti. Pošten najditelj se prosi, da vrne dokumente na iz njih razvidni naslov, denar pa si eventualno obdrži.

Meteorološko poročilo.

Ljubljana 1.06 m n. m. v. t.					
Normalna barometerska višina 736 mm.					
Čas opazovanja	Barometrični v mm	Termometrični v C	Relativna vlažnost v C	Sebo, vetrovi	Pasajna v mm
29./3. 21 h	734.4	5.3	0.6	oblač. z.	5.3
30./3. 7 h	734.5	4.7	0.5	oblač. j.	
30./3. 14 h	731.2	10.1	1.4	p. obl. sz	

Originalne (prave) potrebščine fixat in preservat za Opalograph dobite edino le pri L. Baraga, Šelenburgova ulica šte. 6.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica Din 1.50 ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo višje. Za odgovor znakol!

Damska krojačica

izš. dve izurjeni POMOČNICE - Naslov pove uprava »Slovenca« pod šte. 2095.

Okr. zastopniki

se sprejmejo za več dobrodošlih predmetov. Zastopniki s kavcijo imajo prednost. - Ponudbe na upravo lista pod »Dobri zaslužek« šte. 2096.

Mag. farmacije

želi premeniti mesto. - Cenj. dopisi se naprošajo na upravo »Slovenca« pod: »Magister farmacije«. 2075

FRANCOŠČINO

ponudbe učiteljske. Naslov v upravi lista pod šte. 2076.

VAJENCA sprejemem.

Franc AMBROŽ, sob. slikar, Rimska cesta 11, Ljubljana.

ČRKOSLIKARSKI POMOČNIK

se sprejme takoj v trajno delo pri ljubljanski tiskarni. - Le pismene ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »Črkoslikarstvo« 1988.

SPREJME SE

več dobro izvežbanih kroj. pomočnikov

za vsakovrstna konfekcijska dela. Kavcije zmožni in zanesljivi dobijo delo na dom. - Vpraša se pri Konfekcijski tovarni

FRAN DERENDA LJUBLJANA, Emonska c. 8.

Zidarski polir

izš. v tu- ali inozemstvu primerne službe, najraje pri večjem podjetju. - Naslov se izve v upravi pod št. 2078.

Izučen jermemar

izš. mesta v kakem kraju Slovenije. Star 19 let, govori perf. hrvat. in nemški ter je vesten delavec. Jos. KANK, selo Kravice, p. Retfala, Hrv.

KUHARICA

vajena vsega gospodinjstva, šivanja, pridna, poštena, želi službe v župnišču. Nastopi lahko takoj. - Ponudbe na upravo lista pod šte. 2022.

Provizijskega potnika

dobro vpeljanega v celi Sloveniji za špecerijo in deželne pridelke ISCEMO. Ponudbe pod šifro: »Verziran« 2107 na upravo »Slovenca«.

Preoblikovalnica

Barborič-Završan Ljubljana, Mestni trg 7 preoblikuje slamnike in avilene klobuke po najnovjših modelih in najnižjih cenah. Istotako moške klobuke.

Meblov. soba

s posebnim vhomom SE TAKOJ ODDA. - Poizve se v upravi lista pod šte. 2080.

Več spalnic

in 2 JEDILNICE iz trdega lesa, politirane, naprodaj v škofji ulici št. 13, dvorišče.

Soho

prazno ali mebl. oddam. - Naslov v upravi lista pod šte. 2085.

Kupim srebrne KRONE.

- Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Krone«, 2060

Mnogo denarja

prihranite, ako pred nakupom blaga za obleke, perila, srajc, ovratnic, naglavnih rut, šerp, obrisalk, nogavic, odej, najrazličnejšega drugega blaga ter usnja, obiščete trgovino, kjer so najnižje cene in sicer pri tiskarji

»DANICA«

MAJZELJ & RAJSSELJ

Ljubljana, Turjaški trg št. 1.

VELIKA IZBERA

velikonočnih razglednic na debelo, papirnatih servijetov in krožnikov iz lepence, kredenčnih čipk v trgovini I. BONAC, Ljubljana. 1984

NOVE PEČI!

Za 1 sam dinar se lahko kusi 8 ur; velikanski prihranek na kurjavi, peči so pripravne za pisarne, trgovine itd. - Pojasnila dobite proti priložitvi Din 2.- za stroške od Dragotina Korošec, Rečica ob Paki. 2009

Prodam KOLO

znamke »Offa«, skoraj novo. Vila TURK, Medvode. 2077

Kupim voz samo prav dobre-ga GNOJA. A. KADIVC, Slomškova ulica 31. I. nad.

Išče se v sredini mesta za takoj

AUTO - GARAGA.

Pismene ponudbe na upravo lista pod »Garaga« št. 1991.

NAJBOLJŠA REKLAMA

so oglaš. v »Slovenca«.

Prod se lep, POMLADEN KOSTUM

še skoraj nov, zelo poceni. Krojaška šola, Židovska ulica št. 5, Ljubljana.

ŽENSKO KOLO dobro ohranjeno, ceno prodam. Škofja Loka 66 pri F. P.

Svileni klobuki

okrašeni, od 200 Din naprej v raznih barvah prodaja MINKA HORVAT modistka

Ljubljana, — Stari trg 21.

VOZ ZAPRAVLJIVČEK

prodam ali pa zamenjam za KOLO. — Ivan Miklavčič, sedlar, Cerklje pri Kranju.

Lepe DROGE za hmelj

500 komadov, zimsko sekanje, kos po 15 K, prodaja Antonija REPNIK, Vrhopolje 12 pri Kamniku. 2072

Stroški pri uporabi bencina.

Vozi brez bencina!

Adaptiraj svoj auto-aktor ali stabilni motor s patent. HAG-generatorjem.

Kuri z ogljem! Prospekti in reference daje Jugo-Hag

Ljubljana: Telefon 560 Bohoričeva ulica 24.

Stroški pri uporabi oglja.

čitajte in širite »Slovenec«

OTVORITEV!

Na vsestransko željo občinstva

otvorim v torek, dne 31. marca VINSKO KLET

kot izpopolnitev restavracije Ljubljanski dvor. Klet je povsem moderno urejena, udobna in zračna.

Točila se bodo poleg raznih izbornih vin tudi dolenjska vina Prijateljeva Morske ribe.

Mrzla in gorka jedila.

Se priporoča

Božo Pupovac.

Ljubezen in zlato.

Angleški spisal Jack London, prevel J. M.

»Potem sem pa vse skupaj popustil.« je končal Jones svojo zgodbo. Leto in dan sem delal zdaj to zdaj ono, pa se vrnil k železnici. Da izpustim vse malenkosti: ko je prišlo poletje, sem jo mahnil preko gorovja Siera in vrgel vžgalico v neko skladišče. Imeli so samo majhen požareček, ki je naredil trideset tisoč dolarjev škode. Sodim, da je poravnal vse račune s Petacho.

»Sinko moj, ali nimaš prav nobenega strahu, ko izdaja take vesti?« ga je Daylight resnobno vprašal.

»Ej, prav nič, pri Bogu!« se je odrezal Jones. »Saj mi ne morejo dokazati. Vi bi lahko rekli, da sem Vam jaz to izjavil, jaz bi pa lahko rekel, da nisem, in Vaše priznanje bi pri sodišču vragje malo veljalo.«

Daylight je odšel v pisarno in nekaj časa premišljeval. To je bilo zopet tisto: »Vse kar le more promet nesti. To je bilo pravilo igre od vrha do tal, in celo igra je v teku vzdržalo dejstvo, da je vsako minuto prišel en negodnik na svet. Ako bi se en Jones rodil vsako minuto, bi igra ne trajala posebno dolgo. Sreča za igrače, da delavci niso Jonesi.«

Bile pa so še druge in večje izpremene igre.

Mali-trgovci, kramarji in drugi take vrste so od uspeha delavčevih žuljev pobrali delež, kakoršnega so ga pač mogli; ampak navsezadnje so bili veliki trgovci, ki so po majhnih trgovcih obdelovali delavce. Ti zadnji niso koncem vseh koncev, prav kakor Jones v dolini Petacha, dobili od vsega nič več kakor plačilo za svoj trud. Bili so takorekoč najemniki velikih trgovcev. Še dalje višje nad temi so bili veliki možaki. Ti so uporabljali ogromne in zamotane fraze in drugo tako brkljarijo v ta namen, da bi se v veliki meri vrnili med stotisoče delavcev in njihove pro-

izvode. Ti možaki niso bili toliko roparji kakor hazardni igralci. Ker so bili v svojem bistvu hazardni igralci, niso bili zadovoljni z neposrednimi dobički, pa so navajili drug na drugega. Ta način igre so nazvali visoka financa. Prvotno so se vsi pečali z izropanjem delavca, vendar so vsak čas sklepali zveze in ropali drug drugemu nakopičeni plen. To je pojasnjevalo Holdsworthijev naval nanj za petdeset tisoč dolarjev in naval na njegove milijone, ki so ga izvršili Dowsett, Letton in Guggenhammer. In ko je on navalil na družbo Panama Mail, je storil prav isto. No, je končal svoje modrovanje, imenitnejša zabava je ropati roparje kakor pa ropati abotne delavce.

Tako si je Daylight, docela nepoučen v modroslovju, naprej prisvojil položaj in poklic nadčloveka dvajsetega stoletja. Spoznal je, da med trgovskimi in finančnimi nadljudmi ni bilo razen redkih in bajnih izjem nikakoršne noblesse oblige. Bilo je, kakor je neki znameniti potovalec povedal v Alta Pacific Klubu v svojem govoru po večerji: »Tudi tatovi poznajo čast, in to je tisto, kar odlikuje tatove od pošteniakov.« To je bilo tisto. To je zadelo žrebelj na glavico. Ti moderni nadljudje so bili tolpa umazanih banditov, ki so imeli to uspešno drznost, da so svojim žrtvam propovedovali zakonik pravice in krivice, ki ga sami niso izvrševali. Pri njih je moška beseda veljala samo toliko časa, dokler so jo morali držati. Božja zapoved: »Ne kradi!« se je uporabljala samo za poštenega delavca. Oni, ti nadljudje, so bili vzvišeni nad vse take zapovedi. Kradli so v resnici in njihovi bližnji so jih častili po velikosti njihove kraje.

Cim bolj je Daylight igral igro, tem jasnejši mu je postajal ves položaj. Kljub dejstvu, da je vsaki ropar drhtel po tem, da bi oropal nekega drugega roparja, je bila tolpa dobro organizirana. Ta je takorekoč obvladovala politični ustroj družbe, od majhnega krajevnega politika vse do senata Združenih

držav. Ta je prejemal postave, ki so dajali tolpi pravico ropati. Te zakone so uveljavljali s pomočjo policije, voditeljev, milice in redne vojske pa sodišč. Največja nevarnost za nadčloveka je bil njegov nadčloveški bližnji. Velika abotna masa ljudstva ni štela nič. Ljudstvo je narejeno iz tako slabe ilovice, da ga je že samo zvijačno zavijanje varalo. Nadčlovek je vlek za vrvice, in kadar jim je ropanje delavcev postalo prepočasno ali enomerno, so šli in ropali drug drugega.

Daylight je bil filozofičen, ni bil pa filozof. Knjig ni bral. Bil je trdoglav, praktičen človek in še izdaleka mu ni prišlo na misel, da bi vzel knjige v roke. Preživel je življenje v preprosti razmerah, kjer knjige niso bile potrebne za razumevanje življenja, in sedaj se mu je ivljenje v celoti videlo prav tako preprosto. Izprevidel je njegove goljufije in izmišljotine in spoznal, da je ravno tako preprosto kakor gori ob Yukonu. Vsi ljudje so bili ustvarjeni iz iste snovi. Imeli so iste strasti in poželjenja. Financa je bila poker v večjem obsegu. Ljudje, ki so igrali, so bili ljudje, ki so imeli stave. Delavci so bili tisti ljudje, ki so se mučili za stavo, ki je pomenjala samo živč. Videl je v duhu, da se igra igra do konca po večnih pravilih in da tudi on igra pri tej igri. Orjaška ničevost človeštva, ki so ga banditi organizirali in spojili, ga ni pretresla. Takov je bil pač naravn red. V resnici je bilo vse človeško prizadevanje ničevost. Preveč je bil videl od vsega. Njegovi drugi so ob Stewartu gladovili in umrli. Na stotine starodolnikov se ni moglo ustanoviti ob Bonanzi in Eldoradu, prišli pa so Švedi in chechaqui na jelenji pašnik in na slepo našli milijone. To je bilo življenje in življenje je bilo v najboljšem slučaju divjaško podtikanje. Ljudje so se v civilizaciji ropali drug drugega, ker so bili tako ustvarjeni. Ropali so prav tako, kakor so mačke praskale, je glad pritiskal, in mrzaj ujedal.

Pridobivajte novih naročnikov!

la angleški livarniški koks
la angleški premož
la angleški kovaški premož
la trboveljski premož

v plombiranih vrečah a 50 kg
na tone in v celih vagonih
promptno in najceneje
D. Čebin, Ljubljana, Wolfova 1/II.

IZJAVA.

Podpisani Benjamin Kunej, aradnik v Senovem, obžalujem, da sem popolnoma neupravičeno razširjal o g. Antonu Božičniku, trgovcu v Vel. Kamnu, govorico, ki je bila za njega žaljiva; preklicujem vsebinsko od mene razširjene govorice kot neresnično ter se g. Božičniku zahvaljujem, da je odstopil od tožbe. — Sevnica, 26. marca 1925. Benjamin Kunej l. r.

Suhe mavrohe ali smrčke
Kupujemo. Kupi smo tudi suhe gobe jurčke.
Sever & No.
Ljubljana.

Barve za jajca!
Rdeča, zelena, modra, rumena in lila
100 zavirkov 50 Din
prosto vsake pošte, razpošilja vsako množino
Karol Lechner, Celje.

2 dinamo stroja
25 in 18 KV 2 x 150 Volt, ter
2 elektromotorja
33 PS, 300 Volt in 17-7 PS, 440 Volt, v jako dobrem stanju
PRODAMO.
Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana.

Poceni se prodaja:

skobelni stroj (Dickenhobel), skobel. stroj (Abricht), tražna žaga (Bandsäge), stružnica, vrtni stroj, brus (Schmiegelscheibe), okrog 40 m še skoraj novega gonilnega jermena ter raznovrstnega orodja. — Morebitne oglase blagovolite odposlati na: Ivan Beguš, Hotemaže, p. Predvor nad Kranjem.

ZENITNA PONUDBA!

Dobro situirana gospodinja se želi v svrhu mojitve seznaniti z gospodom poštenega značaja, srednjih let. Ponudbe na upravo ista pod šifro »Krizantema« 2099.

Mesečno sobo

z 2 posteljama, ODDAM. — I. OGRIN, Gruberjevo nabrežje 8, Ljubljana. 2068

CESTNI OKRAJNI ODBOR VIŠNJAGORA
naznanja, da je v nedeljo, 29. t. m. umrl njegov delavni član, gospod

Anton Prijatelj

cestni odbornik, bivši župan, predsednik okr. šol. sveta v Žalni.

Pogreb blagega pokojnika se vrši v torek, dne 31. marca 1925 iz njegove domače hiše na farno pokopališče v Žalni.

Bog mu bodi plačnik za njegovo požrtvalno delo v naši korporaciji.

Višnjagora, 30. marca 1925.

J. ERJAVEC, načelnik.

Prodaja lesa

Na podlagi člena 14 naredbe Ministrstva za agrarno reformo (Služb. Nov., 20. oktobra 1920, br. 232) razpisuje se javna oteralna licitacija za

ca 700 m³ rezanega lesa

franko skladišče podpisane uprave na železniški postaji v KRANJU.

Prodajni pogoji so na vpogled pri upravi. Predpisano kolkovane ponudbe naj se pošljejo do 24. aprila t. l. do 12. ure v zapечатeni kuverti z oznako »Ponudba za razpisani les« podpis. upravi.

Drž. upraviteljstvo veleposestva Lamezan-Salins v Kokri nad Kranjem.

Otvoritev mesarske stojnice.

Dovoljujem si slav. občinstvu, gostilničarjem in restavracijam vljudno naznanjati, da sem v šolskem drevoredu pri Zmajskem mostu — desno

OTVORIL MESARSKO STOJNICO

kjer bom sekal meso I. vrste po 20 Din. II. vrste po 19 Din ter postrezal cenj. odjemalcem točno in vestno. — Priporočam se kar najbolje za mnogobrojen obisk.

IVAN BRESKVAR, mesar.

Naznanilo in priporočilo.

Usojava si tem naznaniti, da s 1. aprilom 1925 prevzameva obče znano

tovarniško restavracijo

Združenih papirnic Vevče pri Ljubljani.

Priporočava cenj. domačemu ter okoliskemu p. n. občinstvu, posebej pa še p. n. ljubljanskim izletnikom za obilni obisk in zagotavlja, da bova ob vsaki priliki postregla z izbornimi toplimi in mrzlimi jedili ter imela vedno na razpolago najboljšo pijačo. — Velespoštovanjem!
VILJEM in KRISTINA PECAR.

Zahvala.

V bridkosti spominjajoči se našega nepričakovano nam odzetega predobrega soproga in očeta, gospoda

Ivana Rakovca

se iskreno zahvaljujemo za vso uteho, ki smo jo našli v toliko blagodejnih dokazih iskrenega sočutja, izkazanega nam od vseh strani.

Našo globoko, presrčno zahvalo izrekamo njim, ki so s prijateljsko požrtvovalnostjo lajšali pokojniku zadnje trenutke, vsem, ki so krasili krsto blagopojnika s kitami cvetja in venci, vsem, ki so mu v tako velikem številu izkazali čast na njega zadnjem potu.

Posebna naša zahvala gre čč. duhovščini, predstavnikom oblastnih in tukajšnjih uradov z g. velikim županom dr. V. Baltičem na čelu, občinskemu odboru kranjskemu in zastopnikom drugih občin, zastopnikom trgovske in obrtne zbornice, Trgovske banke in drugih korporacij, Narodni čitalnici in nje pevskemu zboru, Sokolu in Orjuni, gasilnemu društvu, gg. trgovcem, zlasti pa še številnim zvestim lovskim tovarišem za njih presrčni zadnji lovski pozdrav.

Sprejmite vsi, ki ste se spominjali blagopojnika in nas, našo presrčno globokoobčuteno zahvalo.

Kranj, dne 28. marca 1925.

Mara Rakovc roj. Eržen z otroci.

Popolnoma varno naložite svoj denar v

Vzajemni posojilnici

v Ljubljani, r. z. z. o. z.
na Mirkovičevi cesti poleg hotela »Union«.

Hranilne vloge se obrestujejo

najugodnejše.

Varnost nudijo lastna palača, hotel »Union«, hiše in zemljišča. — Krediti v tekočem računu. — Posojila proti poroštvu, vknjižbi na posestvu i. t. d. — Denar se naloži lahko tudi po poštinih položnicah.

P. 48/20-22.

Oklic.

Na predlog lastnikov Ivane Knaflijeve in nedl. Pavle, Elze, Ide in Neže Knaflijeve iz Spodnjega Otoka št. 12 se bodo prodale spodaj navedene nepremičnine za pristavljene izklicne cene po javni dražbi

dne 14. aprila 1925 ob 9.

v Spodnjem Otoku št. 12.

Nepremičnine se izklicajo po označenih parcelnih skupinah in kot celota. Prednost se priznava kupcu, ki ponudi za celotno posestvo najmanj toliko, kolikor bo znašala vsota najboljših ponudkov za posamezne parcele oziroma parcelne skupine.

Ponudbe pod izklicno ceno se ne sprejmejo.

Za odobritev prodaje si pridržujejo prodajalci 8 dni pomisleka.

Najboljši ponudek je položiti pri sodišču, in sicer eno četrtino takoj, ko postane prodaja nepreklicna, ostanek pa v dveh enakih mesečnih obrokih.

Ostali plačilni in prodajni pogoji se lahko vpogledajo pri podpisnem sodišču v sobi št. 29, med uradnimi urami.

Št. il.	Nepremičnina	Obseg	Izklicna cena
1	Domačija hiš. št. 12 v Sp. Otoku, vl. št. 102 k. o. Otok, obsejajoč sledeče parcele: parc. št. 501/1, 501/2 in 503 hiša št. 12 v Sp. Otoku z vrtom in gospod. poslopjem	9 a 82 m ²	23.000 Din
2	parc. št. 840, 841 in 842 njivi in travnik	58 a 63 m ²	9.800 Din
3	» » 849 njiva	7 a 88 m ²	1.200 Din
4	» » 851, 852, 853, travnika in njiva	45 a 43 m ²	4.800 Din
5	» » 833/1, pašnik	19 a 90 m ²	1.200 Din
	Skupaj . . . 1 ha 41 a 66 m ²		40.000 Din

Okrajno sodišče v Radovljici, odd. I., dne 28. marca 1925.

Uvažujte ugodne cene!

Sezonsko blago

Moški visoki, la boks, moderna oblika od Din 268'—

Moški polčevlji, rjavi, moderna oblika od Din 320'—

Ženski polčevlji, la, antilop v vseh barvah frane. pete od Din 298'—

Ženski polčevlji, s sponami, ševro moderna oblika od Din 248'—

Ženski polčevlji, platneni beli, pariški od Din 99'—

i. t. d.

Trgovina čevljev

K. Vukašinović

Palača Ljubljanske kreditne banke